EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 16.6.2025
COM(2025) 322 final

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

Jaarverslag 2024 over het platform voor strategische technologieën voor Europa (STEP)

INHOUDSOPGAVE

Afkortingen **2**

Samenvatting **3**

Inleiding **6**

1.1. STEP: Het technologisch leiderschap van Europa versterken **6**

1.2. Een gecoördineerde aanpak: vier belangrijke instrumenten voor de uitvoering van STEP **7**

1.3. Financieringsschaal en strategische focus **7**

1. INSTRUMENT 1: Een nieuwe organisatie voor de uitvoering van STEP **8**

1.1. De STEP-taskforce **8**

1.2. STEP-netwerken **9**

1.2.1. Het STEP-netwerk in de Europese Commissie 9

1.2.2. Het netwerk van nationale STEP-contactpunten 9

1.3. Meer bekendheid geven aan STEP: een directe lijn met belanghebbenden uit de onderzoekssector en het bedrijfsleven **10**

2. INSTRUMENT 2: Afstemming van EU-middelen voor strategische technologieën **11**

2.1. Verduidelijking van het toepassingsgebied en de doelstellingen van STEP **11**

2.2. Programma's onder direct beheer **12**

2.2.1. Schone innovatie bevorderen 16

2.2.2. Digitale en deeptech-innovaties versnellen 18

2.2.3. Biotechnologieën slagvaardiger maken 19

2.3. Middelen uit hoofde van het cohesiebeleid **21**

2.3.1. Analyse van het gebruik van STEP in het cohesiebeleid 23

2.3.2. Oproepen tot het indienen van voorstellen in het kader van cohesiebeleidsprogramma's 31

2.3.3. Geselecteerde projecten 31

2.4. De herstel- en veerkrachtfaciliteit en InvestEU **32**

3. INSTRUMENT 3: Verbetering van de zichtbaarheid van excellente projecten — het STEP-zegel **33**

3.1. Criteria om in aanmerking te komen **33**

3.2. De toekenning van het STEP-zegel **34**

3.3. Voordelen van het ontvangen van een STEP-zegel **34**

3.4. Stand van zaken **35**

4. INSTRUMENT 4: Vergemakkelijking van de toegang tot financiering via het STEP-portaal **39**

4.1. STEP-portaal: een centraal punt voor projectaanvragers, overheidsinstanties en investeerders **39**

4.2. STEP bij wijze van proefproject als centraal toegangspunt voor EU-financiering **40**

5. Bijdrage aan langetermijndoelstellingen inzake concurrentievermogen **43**

6. Conclusie **43**

Afkortingen

Afkorting	Definitie
AI	artificiële intelligentie
Capex	kapitaaluitgaven (Capital Expenditure)
EDF	Europees Defensiefonds
EVA	Europese Vrijhandelsassociatie
EFRO	Europees Fonds voor regionale ontwikkeling
ESF+	Europees Sociaal Fonds Plus
EU4Health	gezondheidsprogramma van de Europese Unie
EIB	Europese Investeringsbank
JTF	Fonds voor een rechtvaardige transitie
MFK	meerjarig financieel kader
NCP	nationaal contactpunt
NUTS	nomenclatuur van territoriale eenheden voor de statistiek
OCA	beoordeling van zeggenschap/eigendom (Ownership Control Assessment)
OPEX	exploitatiekosten (Operating Expenditure)
O&O	onderzoek en ontwikkeling
O&I	onderzoek en innovatie
RRF	herstel- en veerkrachtfaciliteit (Recovery and Resilience Facility)
RRP	herstel- en veerkrachtplan (Recovery and Resilience Plan)
Kmo	kleine en middelgrote onderneming
STEP	platform voor strategische technologieën voor Europa
TRL	niveau van technologische paraatheid (Technology Readiness Level)

Samenvatting

Het platform voor strategische technologieën voor Europa (STEP) heeft sinds de inwerkingtreding van de STEP-verordening in maart 2024 **in minder dan een jaar tijd concrete resultaten** opgeleverd in het kader van de herziening op middellange termijn van het meerjarig financieel kader (MFK) 2021-2027.

De doelstellingen van STEP zijn volledig afgestemd op de prioriteiten van het nieuwe mandaat van de Commissie**.** Het heeft tot doel de soevereiniteit en veiligheid van de Unie te waarborgen, strategische afhankelijkheden te verminderen en het concurrentievermogen te versterken door de **ontwikkeling en productie van kritieke technologieën** te ondersteunen — met name op het gebied van digitale en diepe technologieën, schone en hulpbronnenefficiënte technologieën en biotechnologieën — door hun **respectieve waardeketens** te versterken en te investeren in de **vaardigheden die nodig zijn voor hoogwaardige banen** voor de groene en de digitale transitie.

STEP is geen op zichzelf staand fonds. STEP werkt door **bestaande EU-fondsen te integreren en te coördineren** — waarbij rechtstreeks door de Commissie beheerde middelen worden gecombineerd met door de lidstaten beheerde middelen — om ervoor te zorgen dat overheidsinvesteringen doeltreffender op kritieke industriële en technologische prioriteiten worden gericht.

Dit EU-initiatief illustreert hoe **EU-financiering kan inspelen op politieke prioriteiten en kan bijdragen aan het concurrentievermogen en de veerkracht van de EU**. Het transformerende potentieel van STEP werd aangetoond door de unieke aanpak ervan, gebruikersgerichte acties en coördinatie tussen elf bestaande financieringsprogramma's van de EU — bij gebrek aan een specifiek budget, afgezien van een aanvulling van het Europees Defensiefonds met 1,5 miljard EUR in het kader van STEP.

De belangrijkste mijlpalen in dit eerste jaar van werkzaamheden[1] zijn onder meer:

- Afstemming van meer dan **10 miljard EUR aan financiering in de elf EU-programma's** die bijdragen aan STEP tegen **eind 2024**.
- De **eerste STEP-oproepen op EU-niveau** werden in **maart 2024** afgesloten, en werden snel gevolgd door **nationale STEP-oproepen in het kader van het cohesiebeleid** die **vanaf april** van start gingen.
- Het **STEP-portaal** is in **april 2024** operationeel geworden, biedt een centraal punt voor aanvragers, en werd bijgewerkt met nieuwe instrumenten, waaronder een **projectdashboard** en een **kaart met financiering**.
- Publicatie van de **STEP-richtsnoeren** als mededeling van de Commissie[2] in **mei 2024**, zoals voorgeschreven door de STEP-verordening, waarin praktische aanwijzingen worden gegeven aan de lidstaten en projectontwikkelaars om te zorgen voor een consistente en doeltreffende uitvoering in alle financieringsprogramma's.

[1] https://ec.europa.eu/newsroom/budget/items/872570/.

[2] Mededeling C/2024/3209 van de Commissie, Richtsnoeren met betrekking tot een aantal bepalingen van Verordening (EU) 2024/795 tot oprichting van het platform voor strategische technologieën voor Europa (STEP), 2024, beschikbaar op: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj.

- In **september 2024** is de **Commissie gestart met een enquête over de toegang tot EU-financiering** om input van belanghebbenden te verzamelen over het verbeteren van de toegankelijkheid van financiering.
- STEP heeft sinds **oktober 2024** zijn eerste stappen op het terrein gezet met **technische missies naar de lidstaten**.
- De eerste **projecten met een STEP-zegel** werden in het najaar van 2024 toegekend en in **december 2024** publiekelijk gepromoot via het STEP-portaal, waardoor de zichtbaarheid en het matchmakingpotentieel werden vergroot.

In 2024 werd **meer dan 10 miljard EUR aan EU-middelen afgestemd op STEP**, waarbij 4,6 miljard EUR onder leiding van de Commissie in het kader van vijf programma's onder direct beheer en **5,9 miljard EUR** die door de lidstaten en regio's werd geherprogrammeerd in het kader van de fondsen voor het cohesiebeleid, werd gecombineerd.

Uitsplitsing van de financiering onder direct beheer in alle lidstaten (4,6 miljard EUR) — *zie punt 2.2.*

- **Schone en hulpbronnenefficiënte technologieën: 4 miljard EUR** is gereserveerd[3] voor decarbonisatie, industriële elektrificatie en schone productie.
- **Digitale en diepe technologieën: 461 miljoen EUR** is gereserveerd voor AI, kwantumcomputing, micro-elektronica en cyberbeveiliging.
- **Biotechnologieën: 154 miljoen EUR** is gereserveerd voor medische innovatie, de ontwikkeling van vaccins en de productie van geneesmiddelen.

Uitsplitsing van de financiering in het kader van het cohesiebeleid (5,9 miljard EUR) — *zie punt 2.3.*

- **5,9 miljard EUR** aan goedgekeurde programmawijzigingen in het kader van het cohesiebeleid tegen eind 2024 om de fondsen voor regionale ontwikkeling af te stemmen op STEP-doelstellingen.
- In Duitsland en Denemarken zijn in 2024 al **STEP-oproepen gedaan**.
- **De eerste projectselecties laten het bereik van STEP zien** — van groene waterstof- en kwantumsystemen tot financiering van kmo's en schone batterijproductie.

De Commissie heeft STEP-zegels (soevereiniteitszegels)[4] toegekend aan kwaliteitsprojecten — *zie punt 3.*

- **162 projecten met een groot potentieel** in **23 EU-lidstaten**, om hun zichtbaarheid te vergroten en nieuwe financiering aan te trekken.
- **STEP-zegels worden gepromoot via het STEP-portaal**, waarbij projecten aan investeerders en financieringsmogelijkheden van de lidstaten worden gekoppeld.

[3] Onder "gereserveerd" wordt verstaan de geplande begrotingstoewijzing voor een bepaald programma, een bepaalde oproep of een bepaald thema.

[4] De STEP-zegels worden in de STEP-verordening "soevereiniteitszegels" genoemd.

- In het kader van EU-programma's zoals Horizon Europa en het Innovatiefonds worden **projecten met een STEP-zegel voor alle STEP-sectoren** op het gebied van schone, digitale en biotechnologische technologieën toegekend.

Versterking van de toegang tot financiering via het STEP-portaal (soevereiniteitsportaal)[5] — *zie punt 4.*

- De Commissie heeft het nieuwe STEP-portaal geïntroduceerd om **informatie over EU-financieringsmogelijkheden in alle STEP-programma's te integreren**.
- Opgezet in **april 2024**.
- Bevat projecten met een STEP-zegel, kaarten met nationale financiering en een **interactieve rubriek** "Financiering verkrijgen" voor het vlotter doornemen van beschikbare financieringsmogelijkheden in het kader van STEP.

[5] Het STEP-portaal wordt in de STEP-verordening het "soevereiniteitsportaal" genoemd.

Inleiding

Dit **eerste jaarverslag over het platform voor strategische technologieën voor Europa (STEP)** biedt een **geconsolideerd overzicht van de uitvoering ervan in 2024**[6], overeenkomstig artikel 7 van STEP-Verordening (EU) 2024/795. Het bevat kwalitatieve en kwantitatieve informatie over de vooruitgang die is geboekt bij de verwezenlijking van de STEP-doelstellingen in het kader van elk van de in artikel 3 genoemde programma's, met inbegrip van, indien beschikbaar, steun per lidstaat en grensoverschrijdende projecten, waardoor een geconsolideerd beeld wordt gegeven van de vroege resultaten van STEP en de bijdrage aan het Europese concurrentievermogen.

Het verslag bevat ook:

- een uitsplitsing van de totale uitgaven per programma;
- een overzicht van de prestaties op basis van relevante programma-indicatoren;
- een analyse van de geografische en technologische spreiding van de projecten waaraan het STEP-zegel (soevereiniteitszegel) is toegekend; en
- een overzicht van de bijdrage van het STEP aan de strategische doelstellingen van de Unie bij het waarborgen van het concurrentievermogen op lange termijn.

De Commissie zal in de tweede helft van 2025 een afzonderlijk tussentijds evaluatieverslag over STEP publiceren overeenkomstig artikel 8 van de STEP-verordening.

1.1. STEP: Het technologisch leiderschap van Europa versterken

STEP werd opgezet om het industriële concurrentievermogen van de EU te versterken, strategische afhankelijkheden te verminderen en de ontwikkeling en productie van kritieke technologieën te ondersteunen. In plaats van een op zichzelf staand fonds te vormen, **werkt STEP volgens een nieuwe aanpak door elf bestaande EU-programma's te coördineren**, waardoor een snellere en gerichtere inzet van financiële middelen mogelijk wordt gemaakt voor digitale en diepe technologieën, schone en hulpbronnenefficiënte technologieën, biotechnologieën en de vaardigheden die nodig zijn voor de groene en de digitale transitie.

STEP introduceert een meer **geïntegreerd en flexibel investeringskader** door het combineren van sterkere coördinatie met de lidstaten, grotere stimulansen voor de lidstaten om EU-financiering te heroriënteren en vereenvoudigde en gebruikersgerichte toegang tot financieringsmogelijkheden via het STEP-portaal en het STEP-zegel — een kwaliteitskeurmerk om de zichtbaarheid en het financieringspotentieel van veelbelovende projecten te vergroten.

[6] De afsluitdatum voor de ingediende gegevens was 31 december 2024. In 2024 gedane oproepen die in 2025 werden afgesloten, worden daarom niet in aanmerking genomen in de totale bedragen in dit jaarverslag.

1.2. Een gecoördineerde aanpak: vier belangrijke instrumenten voor de uitvoering van STEP

De uitvoering van de STEP-verordening bouwt voort op vier operationele instrumenten, op grond waarvan het jaarverslag is gestructureerd:

1. Een nieuwe organisatie: een **netwerk van nationale contactpunten** en een **speciaal team binnen de Commissie** om de consistente uitvoering van STEP in elf EU-programma's te vergemakkelijken, ter ondersteuning van de lidstaten.
2. Sturing van EU-financiering: **bestaande EU-fondsen** op STEP-sectoren en -doelstellingen richten.
3. STEP-zegel: een nieuw kwaliteitskeurmerk dat door de Commissie wordt toegekend aan **kwaliteitsprojecten** boven de evaluatiedrempels, waardoor de kans op financiering uit STEP-programma's wordt vergroot.
4. STEP-portaal: een onlineplatform dat door de Commissie is opgezet en dat voorziet in een **duidelijker en toegankelijker toegangspunt** voor projectontwikkelaars, investeerders en overheidsinstanties.

FIGUUR 1: Overzicht van de vier operationele instrumenten



Bron: Europese Commissie.

1.3. Financieringsschaal en strategische focus

Met de innovatieve aanpak van STEP **wordt de EU-financiering in elf bestaande EU-programma's aangestuurd** (zie figuur 2 hieronder):

- vijf door de Commissie beheerde financieringsprogramma's voor de interne markt (Horizon Europa, het Innovatiefonds, het Europees Defensiefonds, Digitaal Europa en EU4Health);
- vijf fondsen die worden ondersteund via nationale middelen die door de EU worden gefinancierd (zoals het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO), het Cohesiefonds, het Fonds voor

een rechtvaardige transitie (JTF), het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+) en de herstel- en veerkrachtfaciliteit);

- één instrument (InvestEU) dat wordt uitgevoerd met partners van de Commissie (zoals de Europese Investeringsbank (EIB)).

FIGUUR 2: Overzicht van de elf STEP-programma's



(1) Programma op basis van prestaties, beheerd door de Europese Commissie en uitgevoerd door de lidstaten.
(2) Uitgevoerd via de EIB-groep en andere uitvoerende partners — geen toekenning van het zegel.

Bron: Europese Commissie.

1. INSTRUMENT 1: Een nieuwe organisatie voor de uitvoering van STEP

1.1. De STEP-taskforce

Naar aanleiding van het voorstel van de Commissie van juni 2023[7] voor de oprichting van STEP is een speciale STEP-taskforce opgezet, waarvan de personele middelen opnieuw werden toegewezen van de diensten van de Commissie die betrokken zijn bij de programma's die onder de bevoegdheid van STEP vallen.

De belangrijkste doelstellingen van de STEP-taskforce zijn:

- faciliteren en coördineren van de uitvoering van STEP; en
- bijdragen aan de voorbereiding van het toekomstige meerjarig financieel kader (MFK) op het gebied van het concurrentievermogen.

De uitvoering van STEP ten aanzien van programma's waarvoor verschillende regels, tijdschema's en rechtsgrondslagen gelden, en in alle lidstaten, was een bijzondere operationele uitdaging **die grote coördinatie- en verduidelijkingsinspanningen vereist.**

[7] COM(2023) 335 final: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=celex:52023PC0335.

1.2. STEP-netwerken

1.2.1. Het STEP-netwerk in de Europese Commissie

Overeenkomstig het horizontale karakter van STEP heeft de STEP-taskforce een **intern netwerk van directoraten-generaal (DG's) van de Europese Commissie** opgericht, bestaande uit 14 diensten[8] die betrokken zijn bij of verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de EU-financieringsprogramma's in het kader van STEP. Dit netwerk is in 2024 zeven keer bijeengekomen en het hele jaar door vond regelmatig interactie plaats.

1.2.2. Het netwerk van nationale STEP-contactpunten

Overeenkomstig artikel 6 van de STEP-verordening hebben **alle lidstaten,** met uitzondering van Tsjechië[9] en Ierland**, in 2024 hun respectieve nationale STEP-contactpunt aangewezen**. Deze groep van nationaal benoemde overheidsinstellingen vormt het netwerk van nationale STEP-contactpunten en wordt voorgezeten door de directeur Ontvangsten en Meerjarig Financieel Kader van DG BUDG. In de loop van 2024 is het netwerk vier keer online en fysiek bijeengekomen. De leden deelden hun ervaringen, terwijl de Commissie duidelijkheid verschafte over de STEP-doelstellingen en regelmatig de STEP-zegels die aan projecten werden toegekend aan vertegenwoordigers van de lidstaten bekendmaakte.

De Commissie heeft referentiedocumenten opgesteld om de uitvoering van STEP in de lidstaten te vergemakkelijken, zoals:

- richtsnoeren voor de uitvoering van de STEP-verordening;
- brochure voor nationale STEP-contactpunten en beheersautoriteiten;
- kennisgeving over de wijziging van herstel- en veerkrachtplannen om middelen toe te wijzen aan STEP-doelstellingen;
- richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen;
- regionalesteunkaarten;
- overzicht van de door de Commissie goedgekeurde wijzigingen van de cohesiebeleidsprogramma's.

Bovendien heeft de **STEP-taskforce** in 2024 **missies uitgevoerd in Estland, Letland, Litouwen en Roemenië**, waar ontmoetingen met overheidsinstanties, brancheorganisaties, kmo's en start-ups en financiële intermediairs plaatsvonden om de bekendheid van STEP te vergroten en STEP-stimulansen en -voordelen voor beheersautoriteiten en andere potentiële belanghebbenden in die landen te bevorderen.

Bij de STEP-verordening wordt het **netwerk van nationale STEP-contactpunten tussen de EU-lidstaten opgericht**. De STEP-taskforce werkte ook samen met derde landen die geassocieerd zijn met programma's ter ondersteuning van STEP (zoals Horizon Europa), waaronder landen van de Europese Vrijhandelsruimte (EVA).

[8] De leden van dit netwerk zijn DG BUDG, DG CLIMA, DG CNECT, DG COMP, DG DEFIS, DG ECFIN, DG EMPL, DG GROW, HERA, DG REGIO, DG RTD, DG SANTE, SG RECOVER en SG.

[9] Tsjechië heeft op 6 februari 2025 een nationaal STEP-contactpunt aangesteld.

1.3. Meer bekendheid geven aan STEP: een directe lijn met belanghebbenden uit de onderzoekssector en het bedrijfsleven

Om de behoeften van potentiële begunstigden van EU-financiering in kaart te brengen, heeft de **STEP-taskforce** in 2024 **uitgebreid overleg** gepleegd met belanghebbenden uit de onderzoekssector en het bedrijfsleven.

Aan de hand van bestaande netwerken en kanalen die met name worden beheerd door DG GROW[10] (zoals het industrieel forum, het Enterprise Europe Network, het Europees platform voor clustersamenwerking) en sectorale representatieve organisaties die zijn opgenomen in het transparantieregister van de EU, heeft de STEP-taskforce voornamelijk belanghebbenden uit de sector ontmoet. De taskforce heeft echter ook gesproken met overheidsinstellingen zoals regionale bureaus van de EU, de kennis- en innovatiegemeenschappen van het Europees Instituut voor innovatie en technologie, het netwerk van regio's, investeerders en andere actoren. Ongeveer de helft van de belanghebbenden die in 2024 met de taskforce hebben gesproken, zijn actief in meer dan één STEP-sector, maar vooral de sector schone technologie was sterk vertegenwoordigd.

De STEP-taskforce legde contacten met **EU-brede entiteiten of evenementen** (zoals EuroChambres, die alle kamers van koophandel van de EU vertegenwoordigt, de Hannover Messe[11], ontmoetingen met kmo-gezanten uit de lidstaten en de kmo-vergadering die werd georganiseerd door het Hongaarse voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie) en met specifieke lidstaten. Dit zijn de belangrijkste elementen van de ontvangen feedback over de toegang tot EU-financiering:

- **regelgevings-** en structurele kwesties (hoge energie- en arbeidskosten, gelijk speelveld voor staatssteun, koppeling tussen EU- en nationale financiering/investeringssteun);
- uitdagingen op het gebied van **raadpleging van en toegang tot** EU-financiering;
- lacunes in de financiering in de **innovatiecyclus** (gebrek aan steun voor hogere niveaus van technologische paraatheid, geen aandacht voor de verhandelbaarheid van ondersteund onderzoek);
- noodzaak van een **aanpak op langere termijn** (MFK-tijdshorizon te kort voor stabiliteit in de industrie op lange termijn);
- **EU- versus internationale** aantrekkingskracht voor de industrie.

[10] Directoraat-generaal Interne Markt, Industrie, Ondernemerschap en Midden- en Kleinbedrijf.

[11] De Hannover Messe is een van 's werelds grootste industriële handelsbeurzen, die jaarlijks in Duitsland wordt gehouden en innovaties op het gebied van automatisering, energie, digitalisering en geavanceerde productietechnologieën onder de aandacht brengt.

2. INSTRUMENT 2: Afstemming van EU-middelen voor strategische technologieën

2.1. Verduidelijking van het toepassingsgebied en de doelstellingen van STEP

Overeenkomstig artikel 2, lid 7, van de STEP-verordening hebben de medewetgevers de Commissie opgedragen richtsnoeren te verstrekken over bepaalde bepalingen van de verordening. In reactie daarop heeft de Commissie op 13 mei 2024 een mededeling in de vorm van **richtsnoeren**[12] goedgekeurd, waarin praktische wenken worden gegeven om te zorgen voor een consistente en doeltreffende uitvoering in alle financieringsprogramma's.

Met de richtsnoeren worden drie doelen nagestreefd:

- **de STEP-doelstellingen verduidelijken:** uiteenzetting van de doelstellingen die ten grondslag liggen aan de STEP-verordening (artikel 2) met een verduidelijking van belangrijke concepten zoals waardeketens en bijbehorende diensten;
- **de ondersteunde sectoren illustreren:** beschrijving van de drie sectoren die door STEP als prioritair zijn aangemerkt: digitale/diepe technologieën, schone en hulpbronnenefficiënte technologieën, biotechnologieën en relevante vaardigheden, vergezeld van een indicatieve en niet-uitputtende lijst van technologieën die kunnen worden ondersteund;
- **uitbreiding van de voorwaarden om technologieën als kritiek te beschouwen:** uitleg over de voorwaarden waaraan technologieën moeten voldoen om als kritiek te worden beschouwd, waarbij de nadruk ligt op de dimensies van de Unie en de interne markt.

In de richtsnoeren wordt de **eerste STEP-voorwaarde** inzake **het innovatieve vermogen** aan de orde gesteld. Daarin wordt uitgelegd dat STEP-steun gericht moet zijn op baanbrekende innovatie en dat kritieke technologieën ten minste twee van de drie innovatieve, opkomende en/of geavanceerde elementen moeten demonstreren. Daarnaast moet een kritieke technologie een aanzienlijk economisch potentieel hebben, die de grootste overloopeffecten in andere lidstaten zullen hebben, wat het economische potentieel op de interne markt kan vergroten. Fundamenteel onderzoek en uitrol worden bovendien niet beoogd door STEP, dat op ontwikkeling en productie is gericht.

Ook wordt ingegaan op de **tweede STEP-voorwaarde** inzake **het verminderen of voorkomen van de strategische afhankelijkheden van de Unie**. Uitgelegd wordt dat dergelijke afhankelijkheden in strategische documenten van de EU kunnen worden erkend of kunnen worden vastgesteld wanneer sprake is van een aanzienlijke afhankelijkheid van leveranciers uit derde landen. Verder worden vijf beoordelingsfactoren uiteengezet om financieringsautoriteiten te begeleiden bij het bepalen van de bijdrage van een technologie aan het verminderen of voorkomen van strategische afhankelijkheden.

De richtsnoeren hebben een belangrijke rol gespeeld bij het ondersteunen van de **diensten van de Commissie, de nationale STEP-contactpunten en de beheersautoriteiten** bij het waarborgen van een **consistente uitvoering** van alle elf STEP-programma's — waarvan sommige rechtstreeks door de

[12] Mededeling C/2024/3209 van de Commissie, Richtsnoeren met betrekking tot een aantal bepalingen van Verordening (EU) 2024/795 tot oprichting van het platform voor strategische technologieën voor Europa (STEP), 2024, beschikbaar op: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj.

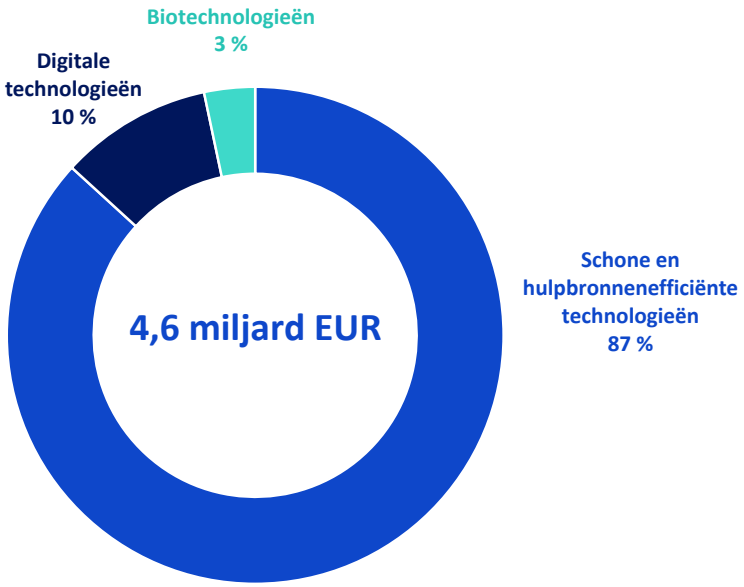
Commissie worden beheerd en andere in gedeeld beheer tussen de Commissie en de lidstaten zijn. Deze consistentie zorgde ervoor dat prioriteit werd gegeven aan kwaliteitsprojecten en dat kritieke technologieën de nodige steun kregen.

STEP is ingebed in bestaande EU-programma's, die elk worden uitgevoerd op basis van een eigen rechtsgrondslag en bredere doelstellingen. Daarvan ontving alleen het Europees Defensiefonds een specifieke begrotingsverhoging in het kader van STEP.

2.2. Programma's onder direct beheer

De Commissie wijst EU-middelen toe via de STEP-programma's die zij rechtstreeks beheert **ter ondersteuning van STEP-doelstellingen in de hele Unie en de interne markt** — ondanks het feit dat STEP halverwege de MFK-periode is goedgekeurd en elk programma een aantal beleidsdoelstellingen nastreeft die verder gaan dan die van STEP.

FIGUUR 3: Sectorale uitsplitsing van de middelen die in 2024 voor STEP zijn gereserveerd (in %)



Bron: rapportage door de diensten van de Europese Commissie.

In 2024 werden oproepen tot het indienen van voorstellen afgesloten[13] in het kader van alle vijf STEP-relevante programma's in direct beheer in de drie STEP-sectoren: het Innovatiefonds[14], Horizon Europa, het programma Digitaal Europa, EU4Health en het Europees Defensiefonds — met een begrotingsverhoging van 1,5 miljard EUR voor STEP-acties specifiek voor het Europees Defensiefonds.

In totaal bedroeg de **oorspronkelijke gereserveerde begroting 4,6 miljard EUR** ter ondersteuning van STEP-relevante technologieën in 2024[15], waarvan het overgrote deel aan schone en hulpbronnenefficiënte technologieën in het kader van het Innovatiefonds werd verstrekt. Vanaf 2024 was

[13] Het STEP-jaarverslag 2024 heeft uitsluitend betrekking op de STEP-relevante oproepen tot het indienen van voorstellen waarvan de uiterste indieningstermijn vóór 31 december 2024 was.

[14] Het Innovatiefonds wordt gefinancierd uit de inkomsten van het emissiehandelssysteem (ETS).

[15] Oproepen die in 2024 zijn gedaan en in 2025 zijn gesloten, worden daarom niet in dit jaarverslag behandeld.

één oproep tot het indienen van voorstellen specifiek gericht op de ontwikkeling van vaardigheden en competenties in de STEP-relevante sectoren: de gespecialiseerde onderwijsprogramma's op belangrijke gebieden van capaciteit in het kader van het programma Digitaal Europa. Daarnaast waren twee thema's in het kader van het Europees Defensiefonds gericht op de ontwikkeling van defensieproducten die het tekort aan arbeidskrachten en vaardigheden helpen aanpakken die van cruciaal belang zijn voor de beoogde technologieën.

Voorts heeft de Europese Innovatieraad (EIC) in het kader van Horizon Europa in november 2024 voor het eerst een speciale STEP-opschalingsoproep gedaan, met een begroting van 300 miljoen EUR in 2025 (ter ondersteuning van maximaal 30 miljoen EUR per project) met een verwachte groei tot 900 miljoen EUR in de periode 2025-2027 (met inbegrip van de begroting 2025); en vijf oproepen om STEP-relevante uitdagingen aan te pakken, met een totale begroting van 250 miljoen EUR. In het kader van zowel de STEP-opschalingsoproep als de oproepen tot het indienen van voorstellen voor STEP-relevante uitdagingen voor projecten die drempelwaarden voor beoordeling halen, zullen STEP-zegels worden toegekend. Dit wordt echter niet in aanmerking genomen voor de totale financieringsbedragen voor 2024 die in dit jaarverslag zijn opgenomen, aangezien de oproepen tot het indienen van voorstellen niet in dat jaar werden afgesloten.

TABEL 1: Samenvatting van de STEP-relevante oproepen tot het indienen van voorstellen 2024 in de drie STEP-sectoren in alle STEP-relevante programma's onder direct beheer (in miljoen EUR)

Sector	Programma	Thema van de oproep tot het indienen van voorstellen	Begroting (in miljoen EUR)	Opening	Afsluiting
Schone en hulpbronnen-efficiënte technologieën	Innovatie-fonds	Algemene decarbonisatie — grootschalige projecten	1 700	nov 2023	apr 2024
		Algemene decarbonisatie — middelgrote projecten	500	nov 2023	apr 2024
		Algemene decarbonisatie — kleinschalige projecten	200	nov 2023	apr 2024
		Productie met schone technologie	1 400	nov 2023	apr 2024
		Proefprojecten	200	nov 2023	apr 2024
	Europees Defensie-fonds	Energieonafhankelijke en energie-efficiënte systemen voor militaire basissen	40	jun 2024	nov 2024
Totaal schone technologieën			4 040		
Digitale technologieën	Horizon Europa	Fase-B-studie over kwantumtechnologieën voor ruimtegravimetrie en technologische rijping	14	nov 2023	apr 2024
		Ruimtevaarttechnologieën voor Europese onafhankelijkheid en concurrentievermogen	20	nov 2023	apr 2024
	Programma Digitaal Europa	Het beschikbaar stellen van een goed presterend Europees opensourcebasismodel voor verfijning	25	feb 2024	mei 2024
		Referentie-uitrol van Europese cloud-edgediensten (industriële IoT-edge- en Telco Edge-ontwikkelingen)	30	feb 2024	mei 2024
		Gespecialiseerde onderwijsprogramma's op belangrijke gebieden van capaciteit	55	jul 2024	nov 2024
	Europees Defensie-fonds	Systemen voor onbemande gezamenlijke gevechtsvliegtuigen	15	jun 2024	nov 2024
		Beveiligde en adaptieve communicatie onder water voor onbemande onderwatersystemen	24	jun 2024	nov 2024
		Methoden om "realiteitskloven" te overbruggen	15	jun 2024	nov 2024
		Elektronische onderdelen	25	jun 2024	nov 2024
		Kwantumtechnologieën	24	jun 2024	nov 2024
		Op AI gebaseerde multifunctionele apertuur en zender-ontvanger	45	jun 2024	nov 2024
		Multidimensionale communicatienorm voor defensie	25	jun 2024	nov 2024

		Kleine versterkte Europese onbemande luchtvaartuigsystemen (UAS)	11	jun 2024	nov 2024
		Coöperatieve cybertestvoorziening van de volgende generatie	48	jun 2024	nov 2024
		Beveiligde golfvorm voor satellietcommunicatie	25	jun 2024	nov 2024
		Multifunctionele onbemande grondsystemen	50	jun 2024	nov 2024
		Simulatie en opleiding voor medische noodgevallen	10	jun 2024	nov 2024
Totaal digitale technologieën	**461**				
Bio-technologieën	**EU4Health**	De European Vaccines Development Hub	102	mei 2024	sept 2024
		Oproep tot het indienen van voorstellen ter ondersteuning van de ontwikkeling van nieuwe antivirale middelen	10	mei 2024	sept 2024
		Oproep tot het indienen van voorstellen ter ondersteuning van innovatieve productietechnologieën en -processen in de Unie voor de productie van geneesmiddelen	17	mei 2024	sept 2024
	Europees Defensie-fonds	Alliantie voor medische tegenmaatregelen op defensiegebied — Onderzoeksacties	15		
		Alliantie voor medische tegenmaatregelen op defensiegebied — Ontwikkelingsacties	10		
Totaal bio-technologieën	**€ 154**				
Totaal-generaal			**€ 4 655**		

Bron: rapportage door de diensten van de Europese Commissie.

Eind 2024[16] waren de aanvragen voor de thema's van het Europees Defensiefonds en Digitaal Europa[17] nog niet beoordeeld. Alle andere thema's zijn beoordeeld, wat heeft geresulteerd in **4,9 miljard EUR**[18] **aan toegekende financiering**.

[16] Het jaarverslag 2024 heeft betrekking op de oproepen tot het indienen van voorstellen die op 31 december 2024 waren afgesloten, ongeacht of de resultaten aan het einde van het jaar waren bekendgemaakt.

[17] Tegen maart 2025 werd de beoordeling in het kader van de drie thema's van het programma Digitaal Europa afgerond en werden 17 STEP-zegels toegekend. Hierover zal in het jaarverslag 2025 verslag worden uitgebracht.

[18] Dit bedrag komt overeen met het totale bedrag dat is toegekend aan de projecten die zijn geselecteerd voor financiering in het kader van het innovatiefonds, Horizon Europa en EU4Health. Het kan worden aangepast na ondertekening van de subsidieovereenkomsten, waardoor individuele bijdragen kunnen worden gewijzigd en het niet kan aansluiten op de 4,6 miljard EUR van de inleidende alinea, waarin wordt verwezen naar de begroting die is toegewezen (vs. toegekende financiering) in het kader van de STEP-oproepen die in 2024 werden afgesloten voor alle vijf rechtstreeks beheerde programma's die onder het toepassingsgebied van STEP vallen.

In de volgende punten wordt een gedetailleerde uitsplitsing gegeven van de impact van STEP in de drie STEP-technologiesectoren en ook in de EU-lidstaten en -regio's. Voor de regionale analyse wordt de **statistische NUTS2-nomenclatuur** (NUTS 2024, Eurostat) gevolgd.

2.2.1. Schone innovatie bevorderen

De transitie naar **schone en hulpbronnenefficiënte technologieën** staat centraal in de Europese industrie- en klimaatstrategie, waarbij de inspanningen van de EU worden ondersteund om tegen 2050 klimaatneutraliteit te bereiken in het kader van de Europese Green Deal. Dit werd recenter tot uiting gebracht in de Clean Industrial Deal van de EU[19].

In de STEP-verordening wordt deze sector erkend als een strategische prioriteit, in overeenstemming met de verordening voor een nettonulindustrie[20], die tot doel heeft de productie van belangrijke schone technologieën in Europa op te schalen om technologische soevereiniteit te waarborgen en de afhankelijkheid van externe leveranciers te verminderen. Met andere woorden, investeringen in deze technologieën zijn niet alleen van cruciaal belang om de emissies te verminderen, maar ook om het concurrentievermogen van de industrie te versterken en de energieonafhankelijkheid van de EU te waarborgen.

Schone en hulpbronnenefficiënte technologieën omvatten een breed spectrum van innovaties, van **hernieuwbare technologieën tot duurzame brandstoffen, koolstofafvang en decarbonisatietechnologieën**[21]**.**

Van de programma's die rechtstreeks door de Commissie worden beheerd, heeft het Innovatiefonds, dat wordt gefinancierd door het EU-emissiehandelssysteem (EU-ETS), veruit de grootste bijdrage geleverd aan de STEP-doelstellingen. De eerste op STEP afgestemde oproep in het kader van het Innovatiefonds werd in april 2024 afgesloten. Er werd een aanzienlijk begroting van 4 miljard EUR gereserveerd om de vooruitgang op het gebied van schone technologie te ondersteunen.

De oproepen waren onderverdeeld in vijf thema's op basis van vereisten van kapitaaluitgaven (capex) en technologische focus, en hadden betrekking op gebieden als algemene decarbonisatie, productie van schone technologie en proefprojecten. Net als bij alle oproepen in het kader van het Innovatiefonds werden de projecten beoordeeld op basis van het potentieel voor broeikasgasreductie, het innovatieniveau, de rijpheid, de reproduceerbaarheid en de kostenefficiëntie, waarbij een strikt selectieproces werd gewaarborgd.

Aanzienlijke financiële steun werd toegekend aan projecten die in het kader van deze oproepen voor financiering werden geselecteerd. In totaal waren er **85 voorgeselecteerde projecten voor in totaal**

[19] Mededeling COM/2025/85 van de Commissie, De Clean Industrial Deal: Een gezamenlijke routekaart voor concurrentievermogen en decarbonisatie, 2025, beschikbaar op: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=celex:52025DC0085.

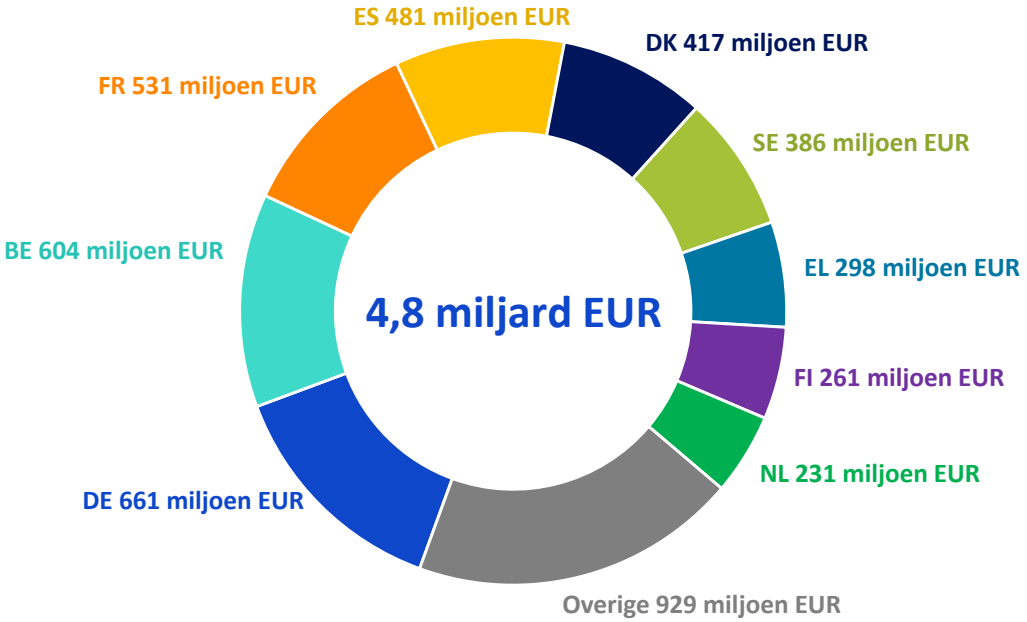
[20] Verordening (EU) 2024/1735 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van een kader van maatregelen ter versterking van het Europese ecosysteem voor de productie van nettonultechnologie en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1724, beschikbaar op: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj.

[21] Een gedetailleerde maar niet-uitputtende lijst van technologieën die onder de STEP-verordening vallen, is te vinden in Mededeling C/2024/3248 van de Commissie, Richtsnoeren met betrekking tot een aantal bepalingen van Verordening (EU) 2024/795 tot oprichting van het platform voor strategische technologieën voor Europa (STEP), 2024, beschikbaar op: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj.

4,8 miljard EUR[22] **aan financiële steun**, waarbij subsidies tot 60 % van zowel de kapitaal- als de operationele uitgaven omvatten die deel uitmaakten van het financieringstekort van de projecten; hierdoor was er voldoende ruimte voor andere financiële middelen om het niet-gefinancierde deel van de subsidiabele kosten te dekken. Tot deze projecten behoren de ontwikkeling van een pionierstechnologie voor de productie van chemische stoffen en bouwstenen uit biomassa-afval (L1X) in Slowakije, de eerste grootschalige ondergrondse thermische energieopslag van 20 megawatt (ScaleUp) in Oostenrijk en een permanente ondergrondse opslag van koolstofdioxide (Greensand Future) in Denemarken[23].

Ook aan drie grensoverschrijdende initiatieven met meerdere begunstigden werd financiering toegekend voor een totaalbedrag van 150,6 miljoen EUR. Een voorbeeld hiervan is Energy Observer 2, een project tussen Frankrijk en Nederland dat gericht is op de ontwikkeling, bouw en exploitatie van 's werelds eerste vrachtschip voor vloeibare waterstof.

FIGUUR 4: Geografische verdeling van de subsidies die in 2024 in de sector schone technologie door STEP-relevante EU-financieringsprogramma's zijn toegekend



Bron: rapportage door de diensten van de Europese Commissie.

In Duitsland en België gevestigde entiteiten waren veruit de **grootste** ontvangers van STEP-gerelateerde subsidies in deze sector en ontvingen respectievelijk 661 miljoen EUR en 604 miljoen EUR. Zij werden gevolgd door Frankrijk (530 miljoen EUR), Spanje (480 miljoen EUR) en Denemarken (417 miljoen EUR)[24].

[22] Deze cijfers geven een momentopname weer van de resultaten van de desbetreffende oproep(en) tot het indienen van voorstellen. De latere ondertekening van de subsidieovereenkomsten tussen de projectontwikkelaars en de Commissie kan leiden tot aanpassingen van zowel het aantal projecten waaraan een subsidie wordt toegekend als van de individuele bijdragen.

[23] Meer informatie over een geselecteerd aantal gegunde projecten is te vinden op: https://strategic-technologies.europa.eu/step-documents_en.

[24] In het kader van de STEP-zegels van het Innovatiefonds wordt voor projecten met meerdere begunstigden in meer dan één regio het bedrag van de aan de specifieke regio/lidstaat toegekende financiële bijdrage berekend door de totale bijdrage aan het project gelijkelijk over de locaties ervan te verdelen.

2.2.2. Digitale en deeptech-innovaties versnellen

Digitale en diepe technologieën spelen een cruciale rol bij het bevorderen van de technologische soevereiniteit en digitale veerkracht van Europa. Deze sector omvat een breed spectrum van geavanceerde innovaties, waaronder **geavanceerde computing, artificiële intelligentie (AI), cyberbeveiliging, micro-elektronica en kwantumtechnologieën**[25], die allemaal van fundamenteel belang zijn voor het beleidsprogramma voor het digitale decennium tot 2030 van de EU[26], dat tot doel heeft de digitale infrastructuur, vaardigheden en het technologisch leiderschap van Europa te verbeteren.

Gezien het strategische belang van deze technologieën werd de steun van STEP in 2024 gekanaliseerd via twee thema's in het kader van Horizon Europa, drie thema's in het kader van het programma Digitaal Europa en twaalf thema's in het kader van het Europees Defensiefonds. In totaal is in 2024 een begroting van **461 miljoen EUR gereserveerd** voor STEP-relevante acties in de sector digitale technologieën.

Eind 2024 waren zes projecten geselecteerd voor financiering in het kader van de bovengenoemde oproepen in het kader van Horizon Europa[27], waaraan een subsidie ter hoogte van 100 % van hun subsidiabele kosten werd toegekend. De beoordeling van de bijdragen aan het programma Digitaal Europa en het Europees Defensiefonds is nog gaande.

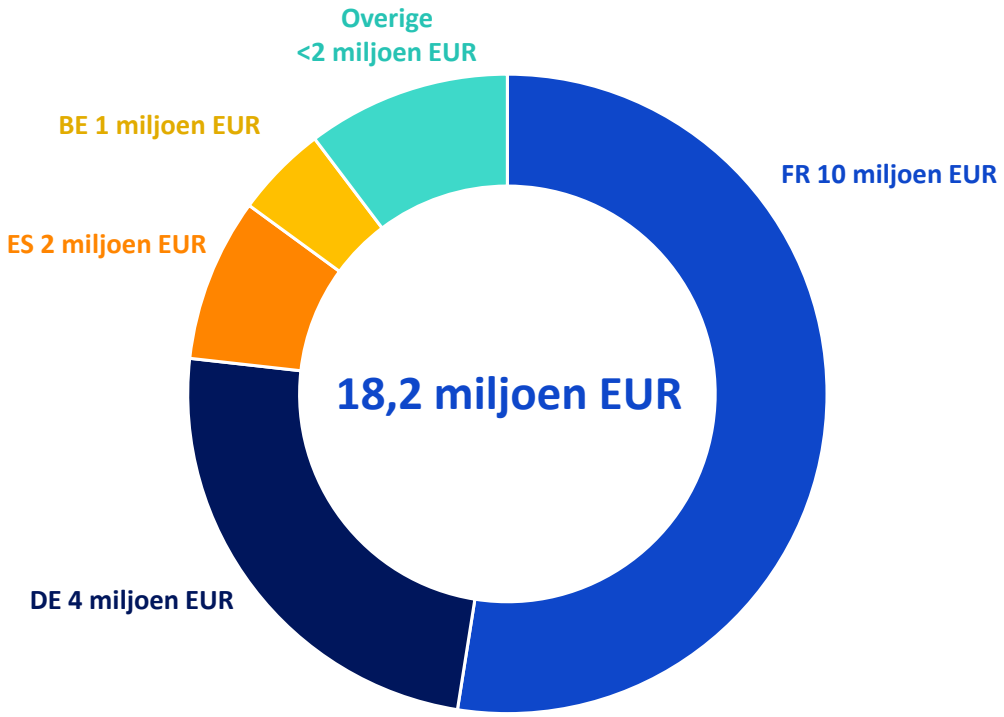
In totaal werd 18,2 miljoen EUR aan deze projecten in het kader van de thema's met STEP-label binnen pijler II van Horizon Europa, cluster 4 ("Digitaal, industrie en ruimtevaart") toegewezen. Al deze projecten werden gepromoot door grensoverschrijdende consortia in alle EU-lidstaten — waarbij Noorwegen en IJsland ook in aanmerking kwamen.

[25] Een gedetailleerde maar niet-uitputtende lijst van technologieën die onder de STEP-verordening vallen, is te vinden in Mededeling C/2024/3209 van de Commissie, Richtsnoeren met betrekking tot een aantal bepalingen van Verordening (EU) 2024/795 tot oprichting van het platform voor strategische technologieën voor Europa (STEP), 2024, beschikbaar op https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj.

[26] Besluit (EU) 2022/2481 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2022 tot vaststelling van het beleidsprogramma voor het digitale decennium tot 2030.

[27] Eind 2024 waren de zes projecten geselecteerd voor financiering in het kader van het thema "Ruimtevaarttechnologieën voor Europese onafhankelijkheid en concurrentievermogen". De toekenning van een subsidie voor het in het kader van het tweede thema geselecteerde project werd uitgesteld wegens de terugtrekking van één belangrijke partner in het consortium. De ondertekening van de subsidie voor het in het kader van dit tweede thema / deze tweede oproep geselecteerde project wordt in het tweede kwartaal van 2025 verwacht.

FIGUUR 5: Geografische verdeling van de subsidies die in 2024 in de sector digitale technologie door STEP-relevante EU-financieringsprogramma's zijn toegekend



Bron: rapportage door de diensten van de Europese Commissie.

Op nationaal niveau zijn entiteiten uit Frankrijk en Duitsland uitgegroeid tot de belangrijkste ontvangers van STEP-gerelateerde subsidies op dit gebied, die respectievelijk 9,6 miljoen EUR en 4,4 miljoen EUR ontvingen. Zij werden gevolgd door Spanje (1,5 miljoen EUR) en België (0,8 miljoen EUR)[28].

Voorbeelden van projecten zijn PUMA, een samenwerking tussen Franse, Duitse en Italiaanse projectontwikkelaars om de strategische afhankelijkheden van de EU op het gebied van micro-elektronica voor ruimtevaarttoepassingen aan te pakken, en SPACELINK, waarbij entiteiten uit Griekenland, Duitsland, Frankrijk en België gezamenlijk componenten voor optische communicatie van ruimtekwaliteit zullen ontwikkelen[29].

2.2.3. Biotechnologieën slagvaardiger maken

Biotechnologieën spelen een cruciale rol bij het bevorderen van medische innovatie, het versterken van de veerkracht op gezondheidsgebied en het bevorderen van de strategische autonomie van Europa op het gebied van kritieke medische benodigdheden. Deze sector bestrijkt een breed spectrum van geavanceerde gebieden, waaronder **genomica en farmacogenomica, DNA-synthese, cel- en weefseltechniek, bio-informatica en nanobiotechnologie**. De focus van STEP op biotechnologieën is gericht op het versnellen van innovatie, het waarborgen van de voorzieningszekerheid en het versterken van het concurrentievermogen van Europa op het gebied van biowetenschappen.

[28] Voor projecten die op meer dan één locatie zijn gevestigd, wordt het bedrag van de aan de specifieke regio/lidstaat toegekende financiële bijdrage berekend op basis van de financiële bijdrage die aan de daar gevestigde entiteit of entiteiten is toegekend.

[29] Meer informatie over een geselecteerd aantal gegunde projecten is te vinden op: https://strategic-technologies.europa.eu/step-documents_en.

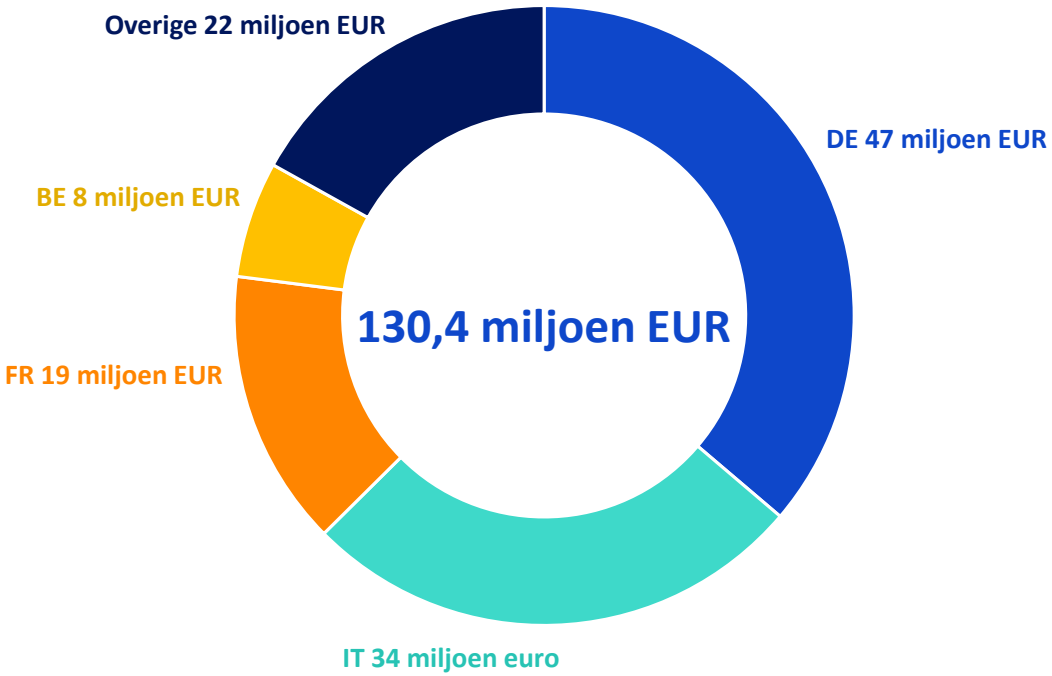
De steun van STEP voor biotechnologieën werd in 2024 gerealiseerd door middel van drie specifieke STEP-relevante thema's in het kader van het **EU4Health-programma** en twee in het kader van het **Europees Defensiefonds**. In het kader van deze thema's werd meer dan **150 miljoen EUR** gereserveerd voor de ondersteuning van projecten gericht op de ontwikkeling van antivirale middelen, vaccinproductie, de productie van essentiële geneesmiddelen en medische tegenmaatregelen op defensiegebied. Deze investeringen zijn bedoeld om Europa beter voor te bereiden op toekomstige gezondheidscrises, de afhankelijkheid van externe leveranciers te verminderen en de volgende generatie biomedische doorbraken te stimuleren.

Eind 2024 werden alleen de bijdragen voor EU4Health-thema's beoordeeld en de resultaten meegedeeld, waarbij in totaal ongeveer **130 miljoen EUR** in het kader van de STEP-relevante oproepen werd toegekend. Aan zeven projecten werd een subsidie toegekend, die 60 tot 80 % van hun subsidiabele kosten bestreek. Vier van de ondersteunde projecten zijn initiatieven met meerdere begunstigden, waarvan er drie worden uitgevoerd door grensoverschrijdende consortia — waarbij entiteiten uit geassocieerde derde landen[30] ook in aanmerking komen. Het gaat onder meer om de ontwikkeling, in Portugal, van een continu farmaceutisch sproeidroogprocedé dat de efficiëntie, schaalbaarheid en flexibiliteit van de farmaceutische productie in de EU zal verbeteren (PharmSD 3.0) en een platform voor de productie van geneesmiddelen op basis van AI en robotica, in samenwerking met entiteiten die zijn gevestigd in Finland, Zweden, Frankrijk, Estland en Duitsland (RoboPharma)[31].

[30] Zie de lijst van landen die deelnemen aan het EU4Health-programma.

[31] Meer informatie over een geselecteerd aantal gegunde projecten is te vinden op: https://strategic-technologies.europa.eu/step-documents_en.

FIGUUR 6: Geografische verdeling van de subsidies die in 2024 in de sector biotechnologie door STEP-relevante EU-financieringsprogramma's zijn toegekend



Bron: rapportage door de diensten van de Europese Commissie.

Entiteiten uit Duitsland en Italië werden de voornaamste begunstigden, die respectievelijk 47 miljoen EUR en 34 miljoen EUR ontvingen. Frankrijk volgde met een bedrag van 19 miljoen EUR aan subsidies[32].

2.3. Middelen uit hoofde van het cohesiebeleid

Het cohesiebeleid bleek een cruciale rol te spelen bij de verwezenlijking van de STEP-doelstellingen en de versterking van het concurrentievermogen en de veerkracht van de Europese economie. De voornaamste door STEP voor het cohesiebeleid ingevoerde flexibiliteit en stimulansen omvatten de mogelijkheid om productieve investeringen in andere ondernemingen dan kmo's te financieren in het kader van de specifieke STEP-prioriteiten van het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, **hogere medefinancieringspercentages tot 100 % op het niveau van de STEP-specifieke prioriteit** en **30 % van de toewijzing aan STEP-prioriteiten die uit de EU-begroting wordt betaald als eenmalige voorfinanciering van 30 %**.

Om tegemoet te komen aan de grote belangstelling van de lidstaten heeft de Europese Commissie in april 2024, kort na de inwerkingtreding van de STEP-verordening, een technisch seminar[33] georganiseerd; dit was voornamelijk bedoeld voor beheersautoriteiten van fondsen voor het cohesiebeleid, om te verduidelijken hoe STEP in het kader van de cohesiebeleidsprogramma's moet worden uitgevoerd en om richtsnoeren te verstrekken over het toepassingsgebied van STEP.

[32] Voor projecten die op meer dan één locatie zijn gevestigd, wordt het bedrag van de aan de specifieke regio/lidstaat toegekende financiële bijdrage berekend op basis van de financiële bijdrage die aan de daar gevestigde entiteit of entiteiten is toegekend.

[33] Inforegio — 2021-2027 Technische seminars, beschikbaar op: https://ec.europa.eu/regional_policy/2021-2027/technical-seminars/step_en.

De Commissie ontving tegen **31 augustus 2024 de eerste reeks ingediende verzoeken tot wijziging van het programma**, waarbij middelen werden toegewezen aan STEP-investeringen voorafgaand aan de tussentijdse evaluatie van de fondsen voor het cohesiebeleid. Sindsdien vindt aanvullend informeel overleg met een aantal lidstaten plaats, wat in sommige gevallen tot formele verzoeken om programmawijzigingen heeft geleid.

Eind december 2024 hadden **6 lidstaten 41 STEP-wijzigingen** ter goedkeuring door de Commissie **ingediend**, voor een bedrag van **6,4 miljard EUR aan middelen voor het cohesiebeleid**. In de loop van 2025 worden aanvullende wijzigingen verwacht.

De verdeling is als volgt:

- 4,8 miljard EUR in het kader van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO);
- 838 miljoen EUR uit het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+);
- 764 miljoen EUR in het kader van het Fonds voor een rechtvaardige transitie (JTF).

2.3.1. Analyse van het gebruik van STEP in het cohesiebeleid

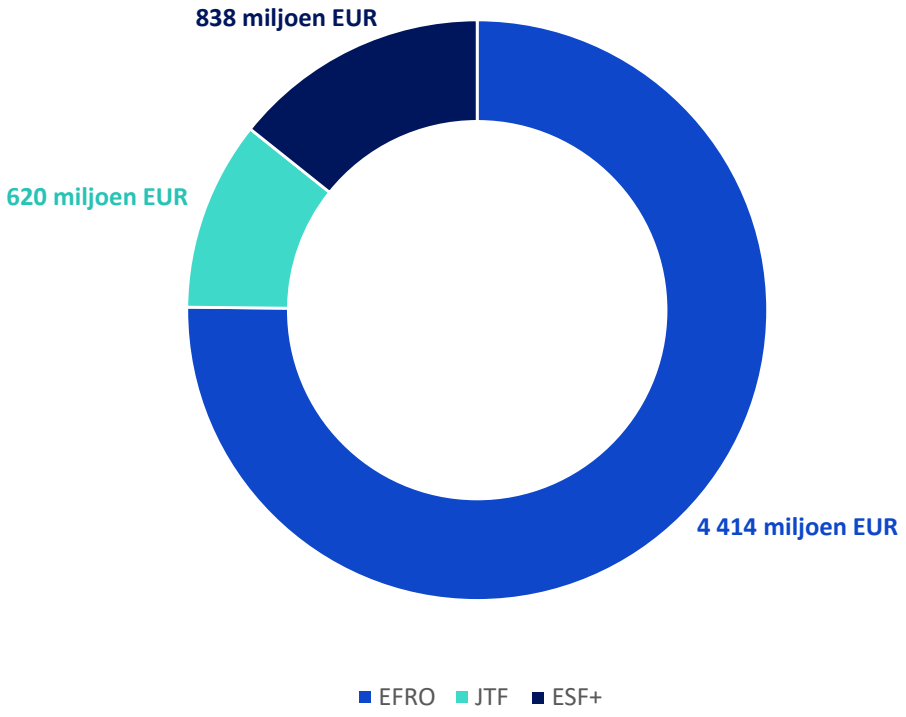
Op 31 december 2024 heeft de Europese Commissie in zes lidstaten 29 STEP-wijzigingen voor in totaal bijna 5,9 miljard EUR goedgekeurd (*zie tabel 2 en figuur 7below*).

TABEL 2: Overzicht van financiële toewijzingen in 2024 (in miljoen EUR)

Lidstaat	Titel	EFRO (in miljoen EUR)	JTF (in miljoen EUR)	ESF+ (in miljoen EUR)	Totaal (in miljoen EUR)
DE	Meerfondsenprogramma EFRO/JTF Noordrijn-Westfalen 2021-2027	200,20	301,60		501,8
DE	Programma EFRO 2021-2027 Baden-Württemberg	62,22			62,2
DK	Groene technologieën en vaardigheden voor een rechtvaardige transitie		52,30		52,3
ES	Programma Catalonië EFRO 2021-2027	113,51			113,5
DE	Programma EFRO 2021-2027 Beieren	104,54			104,5
DE	Programma EFRO 2021-2027 Sleeswijk-Holstein	47,00			47,0
IT	RP Lazio EFRO 2021-2027	109,04			109,0
IT	Sicilië EFRO 2021-2027	615,20			615,2
IT	RP Sardegna EFRO 2021-2027	166,01			166,0
ES	Programma Cantabrië EFRO 2021-2027	15,53			15,5
IT	RP Lombardije EFRO 2021-2027	120,00			120,0
FR	Programma Hauts de France EFRO-ESF+-JTF 2021-2027			34,87	34,9
IT	RP Campanië EFRO 2021-2027	581,14			581,1
DE	Programma EFRO 2021-2027 Mecklenburg-Vorpommern	138,69			138,7
ES	Programma regio Madrid EFRO 2021-2027	72,67			72,7
IT	RP Calabrië EFRO ESF+ 2021-2027	264,45			264,5
IT	RP Apulië EFRO ESF+ 2021-2027	471,53			471,5
ES	Programma Aragon EFRO 2021-2027	23,44			23,4
RO	Gezondheid	351,77		114,44	466,2
IT	RP Emilia-Romagna EFRO 2021-2027	61,46			61,5
IT	NP Onderzoek, innovatie en concurrentievermogen voor de groene en digitale transitie 2021-2027	558,46			558,5
IT	RP Umbrië EFRO 2021-2027	31,42			31,4
RO	Slimme groei, digitalisering en financiële instrumenten	271,01			271,0
RO	Rechtvaardige transitie		266,33		266,3
FR	Regionaal programma Île-de-France en Seinebekken EFRO-ESF+ 2021-2027	35,19		12,48	47,7
DE	Beieren — ESF+			36,92	36,9
ES	Cantabrië — ESF+			3,17	3,2
ES	Madrid — ESF+			63,82	63,8
RO	Onderwijs en werkgelegenheid — RO — ESF+			572,63	572,6
Totaal	**29**	**4 414,5**	**620,2**	**838,3**	**5 873,0**

Bron: rapportage door de lidstaten.

FIGUUR 7: Totale STEP-toewijzingen in goedgekeurde programma's in 2024 (in miljoen EUR)

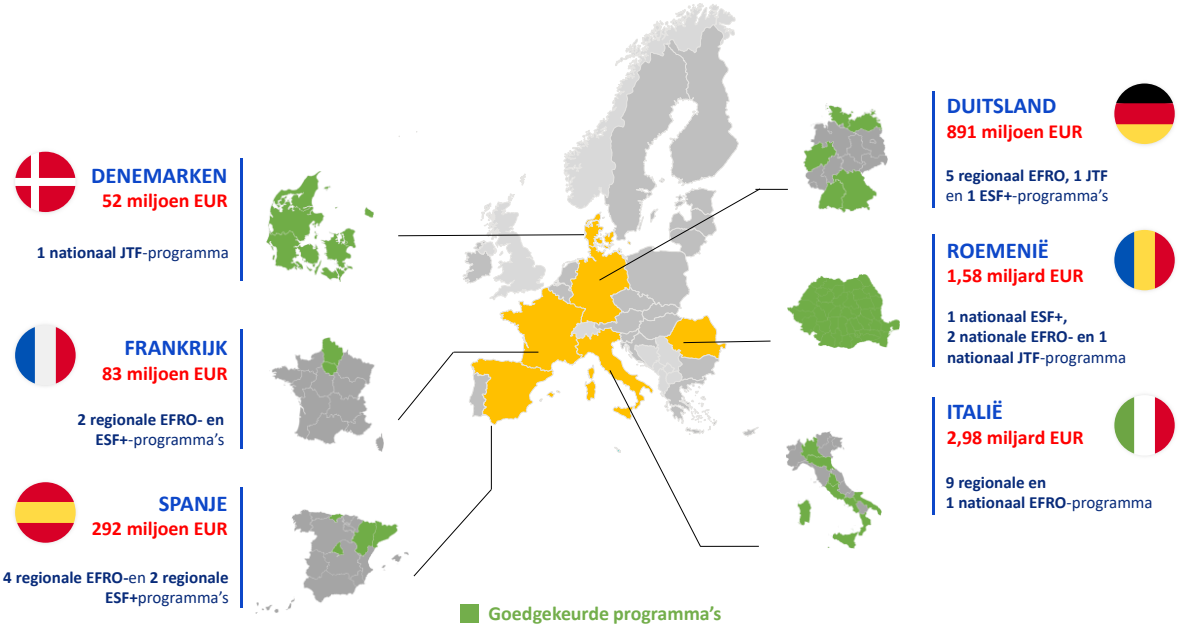


Bron: rapportage door de lidstaten.

Geografische spreiding van de STEP-investeringen

De meeste STEP-relevante investeringen werden voorgesteld door de regionale programma's in Frankrijk, Duitsland, Italië en Spanje (zie figuur 8 hieronder) — goed voor 23 van de 29 goedgekeurde programma's, met STEP-toewijzingen ter waarde van 3,7 miljard EUR (3,23 miljard EUR uit het EFRO, 151 miljoen EUR uit het ESF+ en 302 miljoen EUR uit het JTF). De overige zes nationale programma's bevatten wijzigingen ter waarde van 2,2 miljard EUR (1,18 miljard EUR uit het EFRO, 687 miljoen EUR uit het ESF+ en 319 miljoen EUR uit het JTF).

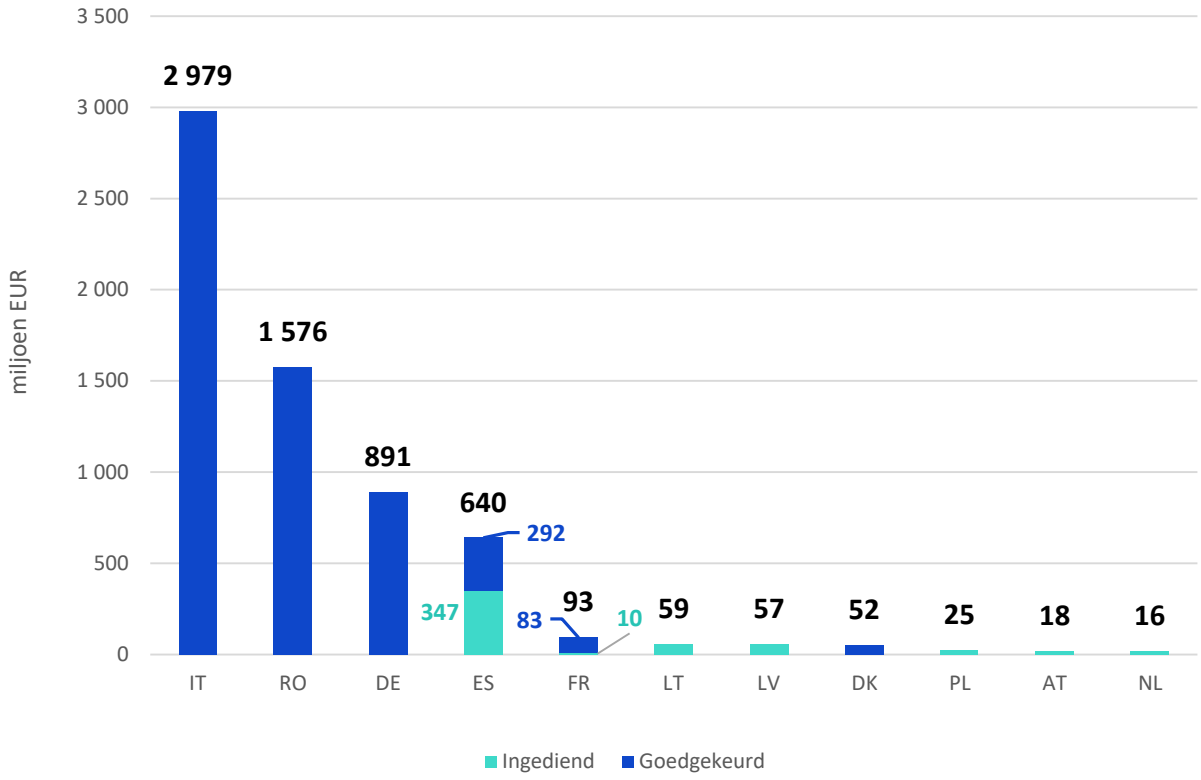
FIGUUR 8: Geografische locatie van goedgekeurde programma's in 2024



** Mainstreaming van STEP/STEP-prioriteit niet opgenomen.*

Bron: rapportage door de lidstaten.

FIGUUR 9: Financiële omvang van STEP-wijzigingen per lidstaat in 2024 (ingediend ten opzichte van goedgekeurd, volgens afnemend bedrag)[34] (in miljoen EUR)



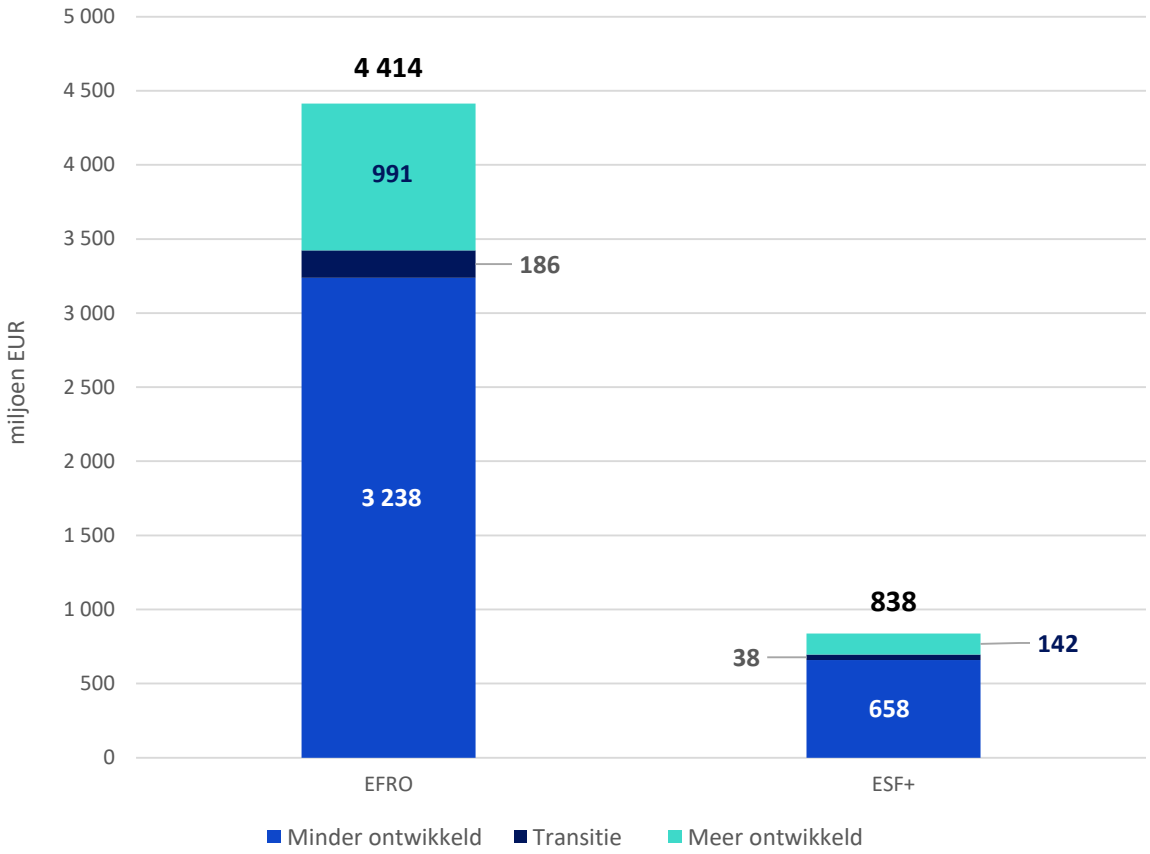
Bron: rapportage door de lidstaten.

Wat het EFRO en het ESF+ betreft, werd meer dan twee derde van de STEP-toewijzingen in de minder ontwikkelde regio's[35] geherprogrammeerd.

[34] Alleen voor programma's met specifieke prioriteiten of bekende voor STEP bestemde bedragen op basis van toewijzingen voor steungebieden.

[35] "Minder ontwikkelde regio's" zijn volgens Verordening (EU) 2021/1060 de regio's van de EU-lidstaten waarvan het bruto binnenlands product (bbp) per hoofd van de bevolking minder dan 75 % van het gemiddelde bbp van de 27 EU-lidstaten bedraagt.

FIGUUR 10: Financiële omvang van STEP-toewijzingen in het kader van het EFRO en het ESF+ per regiocategorie in 2024 (in miljoen EUR)



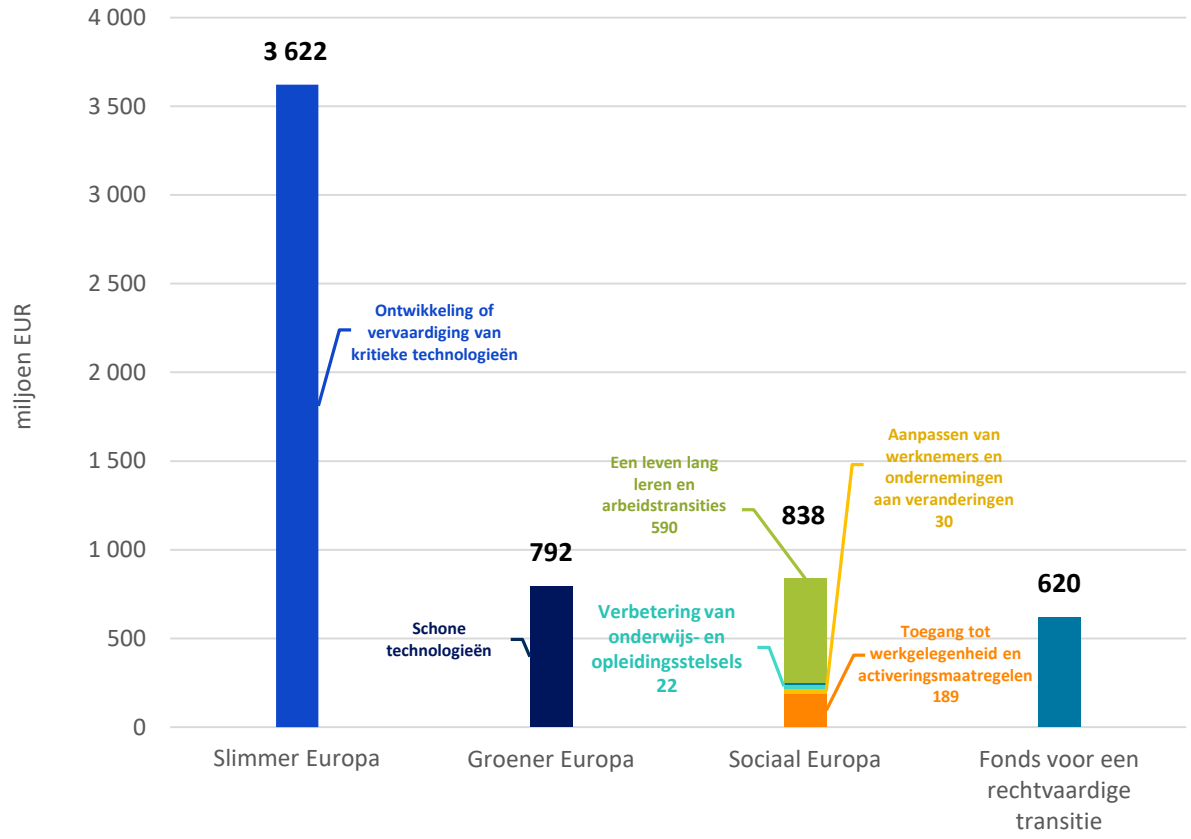
Bron: rapportage door de lidstaten.

Sectorale spreiding van STEP-investeringen

Het cohesiebeleid is in de programmeringsperiode 2021-2027 gericht op de ondersteuning van een slimmer, groener, meer verbonden, socialer en inclusiever Europa dat dichter bij de burger staat. In het kader van deze voornaamste *beleidsdoelstellingen* bestaan ook meer gedetailleerde *specifieke doelstellingen* (zie opendataportaal voor de Europese structuur- en investeringsfondsen — Europese Commissie | open data over het cohesiebeleid). Bij de **STEP-verordening zijn in het kader van het EFRO en het Cohesiefonds twee nieuwe specifieke doelstellingen ingevoerd** voor het steunen van investeringen die tot doel hebben de industriële ontwikkeling te versterken en de waardeketens in strategische sectoren uit te breiden.

Meer dan **60 %** van de STEP-investeringen in het kader van de fondsen voor het cohesiebeleid zal worden uitgevoerd in het kader van de **nieuwe specifieke doelstelling onder de beleidsdoelstelling "slimmer Europa"**, gevolgd door ongeveer **15 % voor schone technologieën onder de beleidsdoelstelling "groener Europa".** Het ESF+ zal vaardigheden ondersteunen via maatregelen voor een leven lang leren en werkgelegenheid met 14 % van de STEP-investeringen onder de beleidsdoelstelling "Sociaal Europa". Tot slot zal 10 % van de STEP-investeringen in de regio's voor een rechtvaardige transitie onder de specifieke JTF-doelstelling worden gedaan (zie figuur 11).

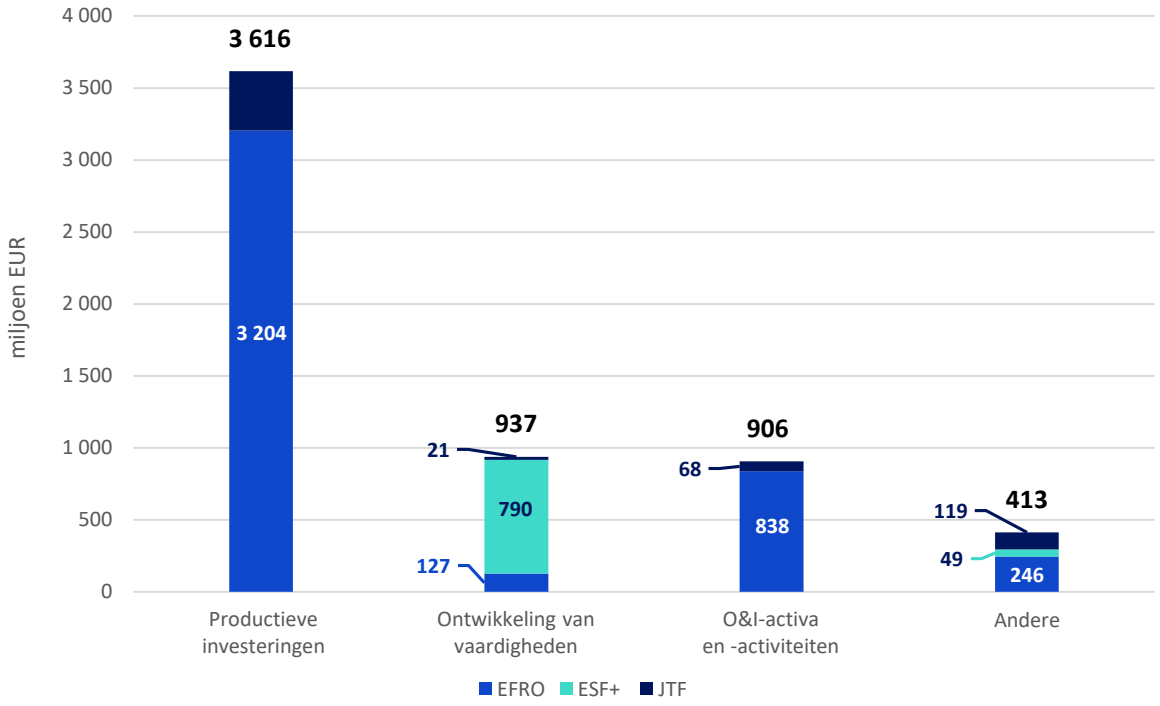
FIGUUR 11: Financiële omvang van STEP-wijzigingen per beleidsdoelstelling en specifieke doelstelling in 2024* (in miljoen EUR)



Bron: rapportage door de lidstaten.
* Alleen voor programma's met specifieke prioriteiten.

Productieve investeringen vertegenwoordigen ongeveer 60 % van de geplande bedragen in het kader van STEP. Investeringen in de ontwikkeling van vaardigheden en in onderzoek en innovatie zijn goed voor 15 % van de toewijzing. Ongeveer 10 % zal dienen ter ondersteuning van andere activiteiten, zoals technologieoverdracht, steun voor starterscentra, spin-offs en start-ups, alsook diensten in verband met een koolstofarme economie en klimaatbestendigheid (zie figuur 12).

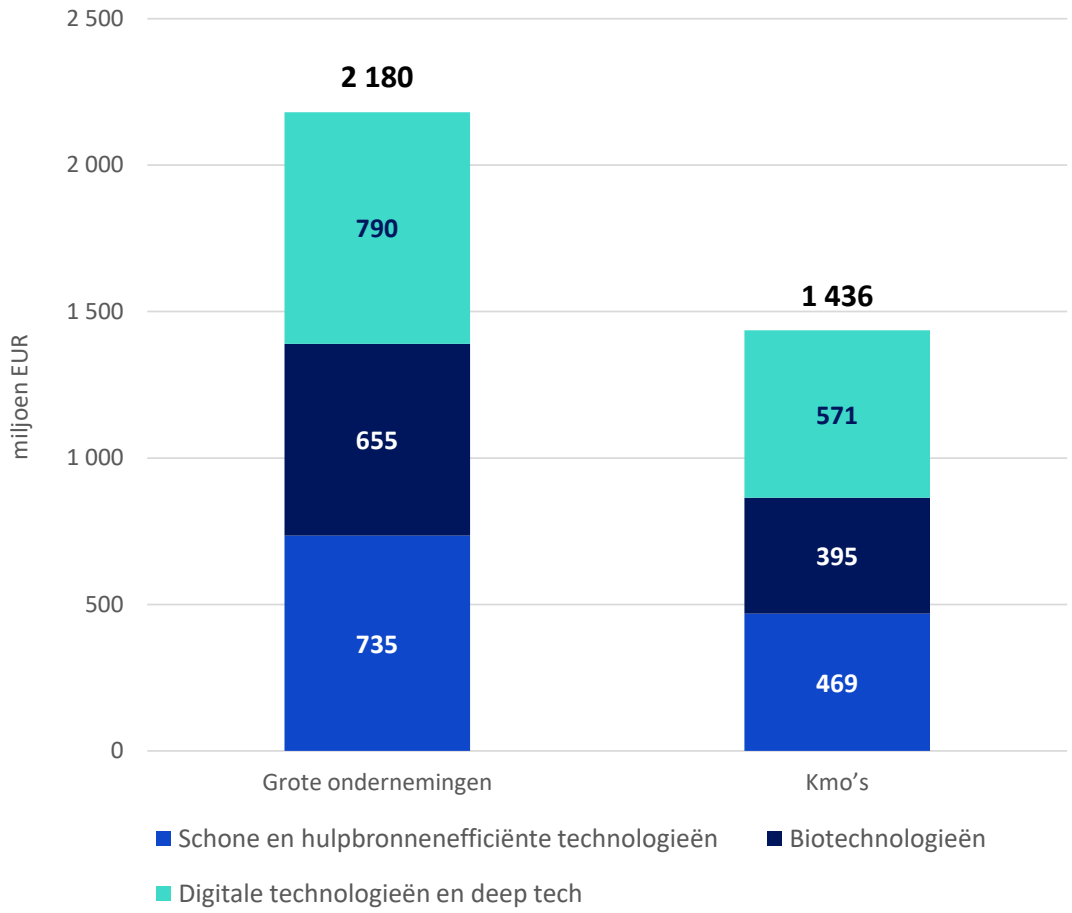
FIGUUR 12: Financiële omvang van STEP-wijzigingen per sector in 2024* (in miljoen EUR)



Bron: rapportage door de lidstaten.
* alleen voor programma's met specifieke prioriteiten of bekende voor STEP bestemde bedragen.

In de opsplitsing van de productieve investeringen per STEP-sector is te zien dat de investeringen tamelijk gelijk zijn verdeeld (zie figuur 13). Het grootste deel van de toewijzing werd toegewezen aan productieve investeringen in andere ondernemingen dan kmo's, waarbij gebruik werd gemaakt van de mogelijkheid om dergelijke ondernemingen in het kader van het EFRO voor STEP-gerelateerde projecten te financieren.

FIGUUR 13: Productieve investeringen per soort onderneming en STEP-sector in 2024* (in miljoen EUR)



Bron: rapportage door de lidstaten.
* Alleen voor programma's met specifieke prioriteiten of bekende voor STEP bestemde bedragen.

Belangrijkste verwachte resultaten van de STEP-investeringen

Op basis van de belangrijkste output- en resultaatindicatoren die de lidstaten in de gewijzigde programma's hebben geselecteerd, en in overeenstemming met de STEP-doelstellingen, kan worden geconcludeerd dat de middelen voor het cohesiebeleid zullen dienen ter medefinanciering van de STEP-relevante strategische technologieën in tal van ondernemingen. In totaal worden in 23 van de goedgekeurde programma's investeringen in ongeveer 7 200 ondernemingen verwacht, waarvan 2 900 in de sector digitale technologieën, 3 000 in de sector schone technologieën en bijna 570 in de sector biotechnologieën. De geplande investeringen zullen naar verwachting 9 800 banen in de ondersteunde entiteiten opleveren.

2.3.2. Oproepen tot het indienen van voorstellen in het kader van cohesiebeleidsprogramma's

Na de goedkeuring van de eerste wijzigingen van het STEP-programma brachten Denemarken en Duitsland tegen eind 2024 verslag uit over vier STEP-oproepen[36] voor een bedrag van 244 miljoen EUR[37].

Tabel 3: Overzicht van cohesiebeleidsprogramma's in 2024

Lidstaat	Titel van het programma	Totaalbedrag in miljoen EUR	Stand van zaken op 31/12/2024
DK	Groene technologieën en vaardigheden voor een rechtvaardige transitie	45,5	Voltooid
DE	Programma EFRO 2021-2027 Beieren	47,0	Lopend (uiterste termijn 31/1/2025)
	Programma EFRO 2021-2027 Sleeswijk-Holstein	11,4	Lopend (uiterste termijn 31/8/2025)
	Meerfondsenprogramma EFRO/JTF Noordrijn-Westfalen 2021-2027	140,0	Lopend (uiterste termijn 3/2/2025)
Totaal		**243,9**	

Bron: rapportage door de lidstaten.

2.3.3. Geselecteerde projecten

Vier lidstaten (Denemarken, Frankrijk, Duitsland en Italië) hebben al projecten geselecteerd in het kader van STEP, die hieronder worden beschreven.

In **Denemarken** werden vier projecten geselecteerd naar aanleiding van de Deense oproep "Ontwikkeling van waardeketens binnen Power-to-X", met als doel de CO_2-uitstoot in sectoren waar de transitie moeilijk te verwezenlijken is, te verminderen en een concurrerende Deense markt voor groene waterstof en PtX-oplossingen tot stand te brengen (begroting van 13 miljoen EUR). Deze omvatten HyFlex (flexibele waterstofopslag voor Power-to-X en netoptimalisering), met als doel waterstofopslag en bijbehorende waterstofcompressoren met een opslagcapaciteit van 10 ton (500 MWh) tot stand te brengen en de werking van de PtX-installatie te optimaliseren door grotere benutting van de elektriciteitsproductie uit Solar Park Kassø aan te tonen en een optimaal evenwicht tussen de centrale en het openbare elektriciteitsnet te waarborgen. De lijst van geselecteerde concrete acties is hier te vinden.

In **Île-de-France (Frankrijk)** heeft de beheersautoriteit een financieel instrument opgezet om industriële start-ups en innovatieve kmo's met een groot economisch potentieel in de sector schone technologieën in hun pre-industrialiserings- en uitbreidingsfase te ondersteunen. De lijst van geselecteerde concrete acties is hier te vinden.

Wat **Baden-Württemberg (Duitsland)** betreft, heeft de beheersautoriteit vier projecten geselecteerd, waaronder één betreffende de totstandbrenging van een micro-productie- en verificatie-infrastructuur voor de ontwikkeling van "compacte kwantumsystemen" (met totale kosten van 5 miljoen EUR, waarvan

[36] Duitsland publiceerde nog eens vijf oproepen, die niet volledig specifiek voor STEP waren, die tot STEP-projecten zouden kunnen leiden.

[37] Duitsland, Italië en Letland brachten begin 2025 verslag uit over verdere oproepen.

3 miljoen EUR uit het EFRO). Momenteel wordt een technologiecluster voor de productie en verificatie van kwantumsystemen opgericht bij het instituut voor kwantumtechnologieën van het Duitse lucht- en ruimtevaartcentrum. In het kader van het project zullen compacte kwantumsystemen voor ruimtevaarttoepassingen worden ontwikkeld. Het doel is dat kwantumsystemen de overstap maken van onderzoek en werking in het laboratorium naar toepassing, bijvoorbeeld als sensoren op satellieten. De lijst van geselecteerde concrete acties is hier te vinden.

De **regio Umbrië (Italië)** heeft een financieel instrument opgezet om kmo's te ondersteunen bij het investeren in de ontwikkeling en productie van technologieën op het gebied van digitale, diepe en biotechnologische technologieën en schone en efficiënte technologieën door middel van een gemengde vorm van steun (lening en daaropvolgende subsidie in de vorm van kwijtschelding van schuld). Het doel is kmo's te ondersteunen die meer moeilijkheden ondervinden bij het verkrijgen van toegang tot krediet om te investeren in technologische innovaties in de hierboven beschreven sectoren. De lijst van geselecteerde concrete acties is hier te vinden.

2.4. De herstel- en veerkrachtfaciliteit en InvestEU

Op 31 december 2024 was de **uitvoering van STEP in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit beperkt**. Geen enkele lidstaat heeft zijn herstel- en veerkrachtplannen gewijzigd om een STEP-prioriteit toe te voegen of een project te ondersteunen waaraan het STEP-zegel is toegekend. Geen enkele lidstaat heeft gebruikgemaakt van de bij artikel 19 van de STEP-verordening[38] ingevoerde verhoogde flexibiliteit om middelen uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit toe te wijzen aan het lidstaatcompartiment van InvestEU voor STEP-relevante investeringen, waardoor financiering na de uiterste termijn van de faciliteit van augustus 2026 kan worden gemobiliseerd.

Zoals verwacht werd de verplichting voor de **lidstaten om bij de herziening van hun herstel- en veerkrachtplannen prioriteit te geven aan projecten waaraan het STEP-zegel is toegekend, in 2024 nog niet uitgevoerd, aangezien de eerste** STEP-zegels eind 2024 werden toegekend.

Om de invoering van STEP te vergemakkelijken, heeft de Commissie de lidstaten verdere richtsnoeren en ondersteuning geboden. In juli 2024 heeft de Commissie **de richtsnoeren voor de herstel- en veerkrachtfaciliteit**[39] **gewijzigd** ter verduidelijking van het proces voor de wijziging van herstel- en veerkrachtplannen om middelen uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit aan STEP-doelstellingen toe te wijzen. De Commissie **heeft regelmatig overleg gepleegd met de nationale STEP-contactpunten en de nationale autoriteiten** die verantwoordelijk zijn voor de herstel- en veerkrachtplannen, om informatie te verspreiden over onder meer de lijst van STEP-zegels die in hun respectieve landen zijn toegekend.

[38] In artikel 19 van de STEP-verordening worden de verordeningen betreffende de herstel- en veerkrachtfaciliteit gewijzigd, waardoor de lidstaten tot 6 % van hun middelen uit de faciliteit kunnen oriënteren naar het lidstaatcompartiment van InvestEU ter ondersteuning van financiële investeringen in STEP-gerelateerde technologieën, bovenop de reeds bestaande mogelijkheid van 4 % overdracht, waardoor de totale potentiële overdracht 10 % bedraagt.

[39] Mededeling C/2024/4618 van de Commissie, Richtsnoeren voor herstel- en veerkrachtplannen.

3. INSTRUMENT 3: Verbetering van de zichtbaarheid van excellente projecten — het STEP-zegel

Een van de instrumenten die bij de STEP-verordening zijn ingevoerd om de ontwikkeling en productie van kritieke technologieën te ondersteunen, is het STEP-zegel (soevereiniteitszegel), een kwaliteitslabel dat bij artikel 4 van de verordening is ingevoerd. Het wordt **door de Europese Commissie toegekend om kwaliteitsprojecten op de interne markt te erkennen**. Het wordt toegekend aan het einde van het selectieproces in het kader van de vijf programma's die rechtstreeks door de Commissie worden beheerd en die bijdragen aan STEP: het Europees Defensiefonds, Horizon Europa, het programma Digitaal Europa, het Innovatiefonds en EU4Health.

3.1. Criteria om in aanmerking te komen

Overeenkomstig artikel 4, lid 1, van de STEP-verordening kent de Commissie een STEP-zegel toe aan elk project dat aan twee voorwaarden voldoet:

- **strategische afstemming**: draagt rechtstreeks bij aan STEP-doelstellingen, zoals nader omschreven in artikel 2 van de STEP-verordening en verder uitgewerkt in de STEP-richtsnoeren[40];
- **excellentie**: voldoet aan de minimale kwaliteitseisen, met name subsidiabiliteits-, uitsluitings- en gunningscriteria, die zijn vastgesteld in de specifieke oproep tot het indienen van voorstellen in het kader waarvan het wordt beoordeeld.

In de praktijk **stellen de diensten van de Commissie specifieke oproepen tot het indienen van voorstellen ("oproepen") op voor het uitvoeren van STEP-doelstellingen**. In het kader van de specifieke oproepen ingediende voorstellen, die na beoordeling door de diensten van de Commissie aan de kwaliteitseisen voldoen, krijgen een STEP-zegel. Een project kan ook het STEP-zegel ontvangen als het geen rechtstreekse financiering krijgt vanwege de beperkte begroting van een bepaalde oproep tot het indienen van voorstellen.

Projecten die in het kader van **belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang (IPCEI)** zijn goedgekeurd, worden door de Commissie grondig beoordeeld. Hoewel het STEP-zegel deze projecten kan helpen toegang te krijgen tot financiering, zoals cohesiefondsen, voorziet de STEP-verordening niet in de toekenning van STEP-zegels aan IPCEI-projecten.

Het STEP-zegel is vergelijkbaar met het **excellentiekeurmerk**, dat momenteel wordt toegekend aan projecten die zijn beoordeeld in het kader van programma's, zoals Horizon Europa en Digitaal Europa, die geen financiering hebben ontvangen vanwege het gebrek aan beschikbare middelen in een bepaalde oproep. Het STEP-zegel krijgt volgens de STEP-verordening dezelfde status toegekend als het excellentiekeurmerk, waarbij de toegang tot middelen voor het cohesiebeleid wordt vergemakkelijkt (*zie hieronder*).

[40] Mededeling C/2024/3209 van de Commissie, Richtsnoeren met betrekking tot een aantal bepalingen van Verordening (EU) 2024/795 tot oprichting van het platform voor strategische technologieën voor Europa (STEP), 2024, beschikbaar op https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj.

Anders dan het excellentiekeurmerk wordt het **STEP-zegel echter ook toegekend aan (gedeeltelijk of volledig) gefinancierde projecten, wat de weg vrijmaakt voor mogelijke combinaties van financiering**. Het excellentiekeurmerk heeft betrekking op een specifieke reeks EU-financieringsacties in het kader van Horizon Europa[41].

3.2. De toekenning van het STEP-zegel

De procedure voor de toekenning van het STEP-zegel is zo opgezet dat het eenvoudig en gebruiksvriendelijk is. **Projectontwikkelaars hoeven geen afzonderlijke aanvraag in te dienen**; projecten waarvoor een aanvraag wordt ingediend voor oproepen met STEP-label in het kader van de vijf in aanmerking komende programma's, worden automatisch beoordeeld met het oog op toekenning van een STEP-zegel. Het STEP-zegel wordt samen met de bekendmaking van de resultaten van de oproep toegekend, waarbij de ontvangers een onlinecertificaat en een verklarende brochure van de Europese Commissie ontvangen.

Projecten waaraan het STEP-zegel is toegekend, worden op het STEP-portaal op een specifiek dashboard[42] gepubliceerd, in overeenstemming met het Financieel Reglement[43]. Voor oproepen waarvoor de Commissie heeft besloten veiligheidsbeperkingen in te stellen op grond van artikel 136 van het Financieel Reglement of daarmee verband houdende artikelen in de respectieve programmahandelingen, met betrekking tot strategische activa en belangen van de EU, kunnen aanvullende voorwaarden van toepassing zijn. In dergelijke gevallen kan een beoordeling van zeggenschap/eigendom vereist zijn, maar deze wordt alleen uitgevoerd als het project voor financiering wordt geselecteerd. Voor projecten met STEP-zegel in het kader van oproepen tot het indienen van voorstellen waarvoor veiligheidsbeperkingen gelden, die geen financiering hebben ontvangen, kunnen de bijbehorende stimulansen niet beschikbaar zijn totdat een beoordeling van zeggenschap/eigendom is uitgevoerd.

3.3. Voordelen van het ontvangen van een STEP-zegel

Het STEP-zegel is in de STEP-verordening ingevoerd om **de toegang tot alternatieve of aanvullende financiering van EU-programma's en particuliere investeerders te vergemakkelijken**, met inbegrip van fondsen voor het cohesiebeleid, de herstel- en veerkrachtfaciliteit, het moderniseringsfonds en InvestEU[44].

Het uiteindelijke besluit over aanvullende financiële steun blijft berusten bij de autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor het beheer van de begrotingsmiddelen van de EU in de lidstaten, zoals de

---

[41] Het excellentiekeurmerk geniet vrijstellingen van de AGVV, terwijl dat niet het geval is voor het STEP-zegel.

[42] Zie https://strategic-technologies.europa.eu/investors_en.

[43] Op grond van artikel 125 van Verordening (EU) 2024/2509 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie (het Financieel Reglement) moet de Commissie informatie publiceren over de ontvangers van middelen die uit de EU-begroting worden gefinancierd. Beschikbaar op: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202402509.

[44] Van de bij de STEP-verordening ingevoerde faciliteiten kunnen beheersautoriteiten van het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO) en het Europees Sociaal Fonds+ (ESF+) rechtstreeks projecten met een STEP-zegel financieren zonder een nieuwe oproep tot het indienen van voorstellen te publiceren, op voorwaarde dat de projecten aan de programmavoorwaarden voldoen. Evenzo zijn de lidstaten op grond van de STEP-verordening verplicht om bij de herziening van hun herstel- en veerkrachtplannen of bij de toewijzing van investeringen uit hun aandeel van het moderniseringsfonds prioriteit te geven aan projecten met een STEP-zegel en deze in aanmerking te nemen bij de procedures in verband met de selectie van investeringen door de EIB en bij de "beleidscontroles" die zijn vastgesteld in Verordening (EU) 2021/523, d.w.z. de InvestEU-verordening.

autoriteiten die toezicht houden op de fondsen voor het cohesiebeleid en de herstel- en veerkrachtfaciliteit.

In 2024 zorgde de STEP-taskforce van de Commissie ervoor dat projecten met een STEP-zegel op het STEP-portaal werden gepubliceerd[45], waarbij de lijst regelmatig werd bijgewerkt en actief werd gedeeld met de nationale STEP-contactpunten (NCP's). De STEP-taskforce heeft deze informatie ook verspreid onder de relevante diensten van de Commissie die de lidstaten ondersteunen bij de uitvoering van EU-financiering, waaronder DG REGIO, DG ECFIN en SG-REFORM.

In het eerste jaar van de uitvoering van het STEP staken aanvankelijke uitdagingen de kop op met betrekking tot de doeltreffendheid van het STEP-zegel als instrument ter vergemakkelijking van financiering.

Zo kan het **combineren van verschillende financieringsbronnen complex zijn vanwege verschillende methoden die door de financiering verlenende autoriteiten worden gebruikt**. Bij de vergoeding van projectkosten maakt de Commissie bijvoorbeeld vaak gebruik van "vereenvoudigde kostenopties"[46]. Aan de hand van deze methoden worden de kosten van een project vergoed op basis van kostenramingen of op basis van het bereiken van vooraf bepaalde projectmijlpalen. De afstemming van deze benaderingen op terugbetalingssystemen op basis van werkelijk gemaakte kosten brengt uitdagingen mee, met name wat betreft het waarborgen van de naleving van het verbod op dubbele financiering[47], waardoor kostenposten niet meer dan 100 % van de financiering ervan uit de EU-begroting kunnen ontvangen.

Deze zullen verder worden onderzocht in het tussentijdse STEP-evaluatieverslag dat in de tweede helft van 2025 moet worden ingediend.

3.4. Stand van zaken

De eerste STEP-zegels werden toegekend in oktober 2024 — pas toen het beoordelingsproces voor de allereerste op STEP afgestemde oproepen was afgerond. **In 2024 werden in totaal 162 STEP-zegels toegekend** in het kader van de vijf thema's van de oproep tot het indienen van voorstellen voor het Innovatiefonds 2023, de twee thema's van de oproep in het kader van Horizon Europa — pijler II "Ruimtevaart", en de drie thema's van EU4Health. De STEP-zegels in het kader van het Innovatiefonds werden toegekend aan projecten op het gebied van schone en hulpbronnenefficiënte technologieën, terwijl de in het kader van Horizon Europa en EU4Health toegekende zegels relevant zijn voor respectievelijk de sectoren digitale technologieën en biotechnologieën.

[45] Zie https://strategic-technologies.europa.eu/investors_en.

[46] Artikel 125 van het Financieel Reglement bepaalt dat bijdragen van de Unie in direct, gedeeld of indirect beheer de vorm kunnen aannemen van financiering die niet gekoppeld is aan de kosten van de desbetreffende verrichtingen, op basis van i) de vervulling van voorwaarden in sectorspecifieke regelgeving of besluiten van de Commissie, of ii) het bereiken van resultaten gemeten aan de hand van vooraf vastgestelde mijlpalen of door middel van prestatie-indicatoren.

[47] Artikel 194 van het Financieel Reglement staat weliswaar gezamenlijke financiering uit verschillende begrotingsonderdelen toe, maar bepaalt dat "dezelfde kosten in geen geval tweemaal uit de begroting [mogen worden] gefinancierd".

TABEL 4: Overzicht van de STEP-zegels die zijn toegekend in het kader van de STEP-relevante oproepen tot het indienen van voorstellen in 2024

Benaming van de oproep	Naam van het thema	Zegels
InnovFund-2023-NZT	Grote schaal	80
	Middelgrote schaal	16
	Kleine schaal	8
	Proefprojecten	20
	Productie van schone technologie	25
	Totaal	**149**

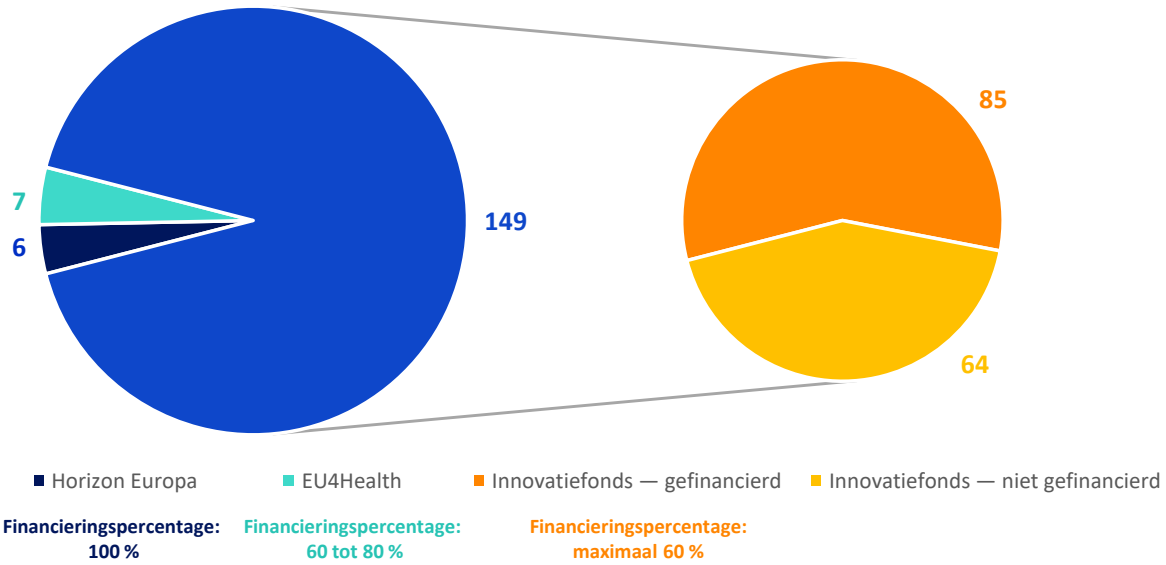
Benaming van de oproep	Naam van het thema	Zegels
HORIZON-CL4-2024-SPACE-01	Fase-B-studie over kwantumtechnologieën voor ruimtegravimetrie en technologische rijping	0
	Ruimtevaarttechnologieën voor Europese onafhankelijkheid en concurrentievermogen	6
	Totaal	**6**

Benaming van de oproep	Naam van het thema	Zegels
EU4H-2024-PJ-01	De European Vaccines Development Hub	1
	Oproep tot het indienen van voorstellen ter ondersteuning van de ontwikkeling van nieuwe antivirale middelen	1
	Oproep tot het indienen van voorstellen ter ondersteuning van innovatieve productietechnologieën en -processen in de Unie voor de productie van geneesmiddelen	5
	Totaal	**7**

Bron: rapportage door de diensten van de Europese Commissie.

Van de in totaal 162 projecten waaraan het STEP-zegel werd toegekend, werden 98 projecten voor een subsidie voorgeselecteerd in het kader van de oproep tot het indienen van voorstellen in het kader waarvan zij werden beoordeeld. Alle projecten waaraan in het kader van Horizon Europa en EU4Health een STEP-zegel werd toegekend en 85 projecten waaraan in het kader van het Innovatiefonds het zegel werd toegekend, werden ook uitgenodigd voor de voorbereiding van een subsidieovereenkomst. In de meeste gevallen zullen de toegekende subsidies een deel van de subsidiabele projectkosten dekken (zoals maximaal 60 % van de financieringskloof voor het Innovatiefonds), waardoor ruimte overblijft voor mogelijke aanvullende financiering. De overige 64 projecten die in het kader van het Innovatiefonds positief werden beoordeeld, ontvingen vanwege budgettaire beperkingen geen subsidies, maar kregen wel het STEP-zegel toegekend vanwege hun grote potentieel en technische waarde.

FIGUUR 14: Uitsplitsing van het aantal projecten waaraan een STEP-zegel is toegekend, per financieringsstatus en per programma



Bron: rapportage door de diensten van de Europese Commissie.

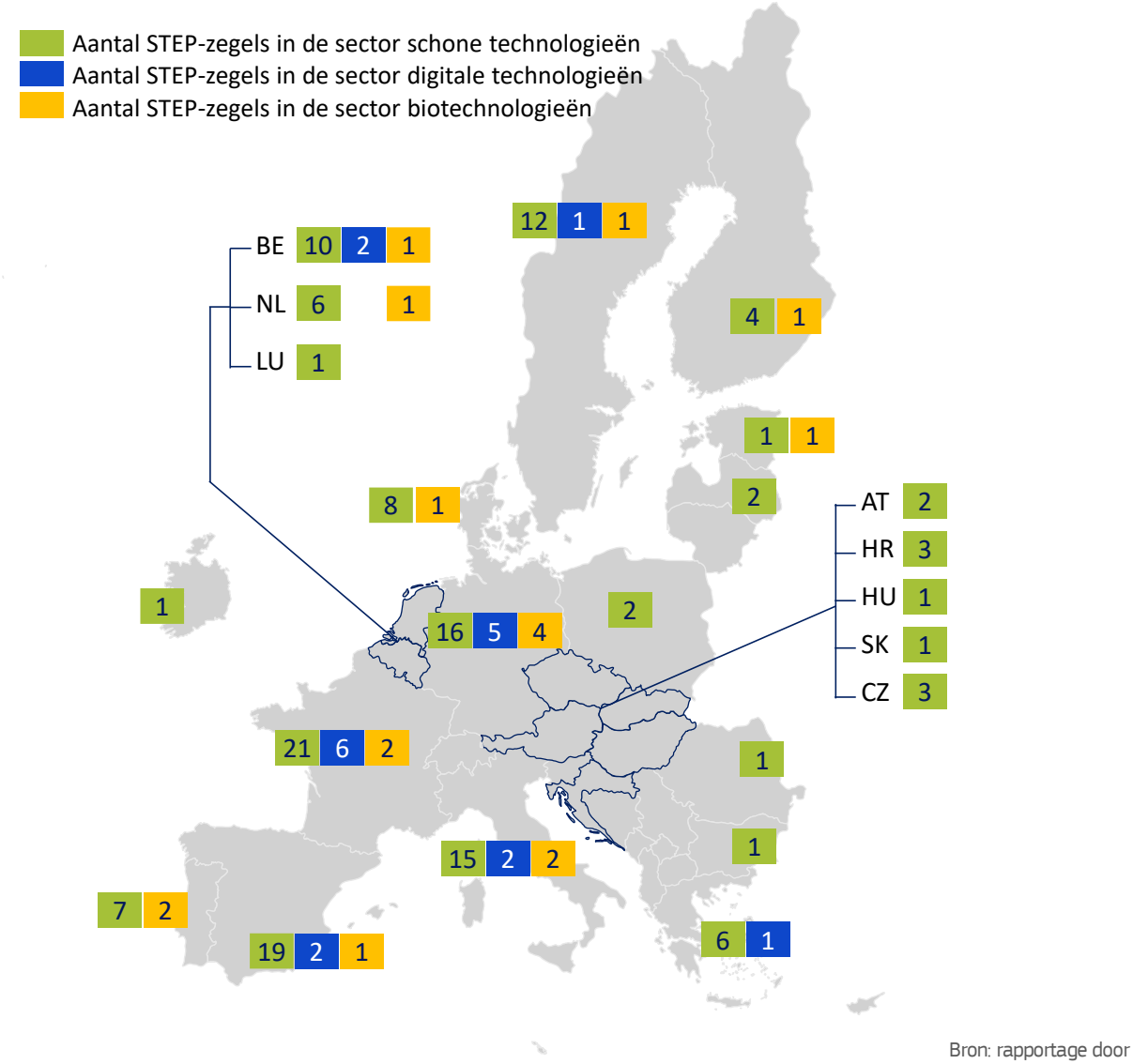
Op basis van het thema in het kader waarvan zij werden beoordeeld, waren de meeste gegunde projecten afgestemd op de STEP-doelstelling om de ontwikkeling en/of productie van kritieke technologieën in de hele Unie te ondersteunen of hun respectieve waardeketens te beschermen en te versterken.

In 2024 waren er geen projecten met een STEP-zegel die specifiek gericht waren op tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden in de STEP-sectoren.

Wat de geografische spreiding betreft, was het merendeel van de projecten met een STEP-zegel gevestigd[48] in Frankrijk (29 zegels), Duitsland (25 zegels), Spanje (22 zegels), Italië (19 zegels) en Zweden (14 zegels).

[48] Een land wordt geacht een STEP-zegel te hebben ontvangen als ten minste één project met een toegekend zegel zich geheel of gedeeltelijk binnen zijn grenzen bevindt, ook in het geval van projecten met meerdere locaties.

FIGUUR 15: Geografische spreiding van in 2024 toegekende STEP-zegels[49]



Bron: rapportage door de diensten van de Europese Commissie.

In **regionaal** opzicht waren de EU-regio's met het hoogste aantal STEP-zegels Catalonië (Spanje) en Lombardije (Italië) met vijf STEP-zegels in de sector schone technologieën, Île-de-France (Frankrijk) met vier zegels in de sector digitale technologieën en twee in de sector biotechnologieën, en Oberbayern (Duitsland) met twee zegels voor digitale technologieën en twee voor biotechnologieën.

[49] STEP-zegels die aan consortia met meerdere begunstigden zijn toegekend, worden meegeteld in elke lidstaat waar een deelnemende entiteit is gevestigd.

4. INSTRUMENT 4: Vergemakkelijking van de toegang tot financiering via het STEP-portaal

4.1. STEP-portaal: een centraal punt voor projectaanvragers, overheidsinstanties en investeerders

Overeenkomstig artikel 6 van de STEP-verordening is **op 29 april 2024, minder dan twee maanden na de inwerkingtreding van de verordening**, een eerste versie van het STEP-portaal (soevereiniteitsportaal) **openbaar gemaakt**. Het was gericht op de vijf EU-programma's die onder het toepassingsgebied van STEP vallen en die rechtstreeks door de Commissie worden beheerd, en bevatte informatie over:

- lopende en komende oproepen tot het indienen van voorstellen die bijdragen aan de STEP-doelstellingen;
- een lijst van technologieën die onder het toepassingsgebied van STEP vallen;
- beknopte informatie over STEP en de onderliggende programma's;
- de mogelijkheid om feedback en vragen te sturen en zich te abonneren op een STEP-nieuwsbrief;
- koppelingen naar bestaande middelen (zoals adviesdiensten, belangrijke initiatieven van de Commissie ter ondersteuning van STEP-doelstellingen enz.).

Naar aanleiding van gebruikersreacties is **in september 2024 een vernieuwde versie van het STEP-portaal gepubliceerd**. Met deze bijgewerkte versie werd het volgende ingevoerd:

- een **gebruikersgerichte structuur** om inhoud af te stemmen op de specifieke behoeften van de belangrijkste doelgroepen: projectontwikkelaars, beheersautoriteiten van de EU-begroting in de lidstaten en particuliere investeerders. Voor elke groep werden specifieke rubrieken gecreëerd om de toegang tot relevante informatie te vergemakkelijken;
- verbeterd beeldmateriaal en duidelijkere infografieken, waardoor het ontwerp van het portaal werd verbeterd en de **visuele identiteit** ervan werd versterkt;
- een **dashboard "Financiering verkrijgen"**, waarin alle STEP-gerelateerde oproepen tot het indienen van voorstellen worden opgesomd, waarbij de gegevens van het financierings- en aanbestedingsportaal van de EU als ruggengraat worden gebruikt en projectontwikkelaars worden doorgeleid naar dit portaal voor de feitelijke inschrijving voor specifieke oproepen;
- een interactieve **kaart van nationale STEP-contactpunten**;
- het **dashboard van de STEP-zegels**, dat gedetailleerde inzichten biedt in projecten in de EU die het STEP-zegel hebben ontvangen;
- een kaart met de lidstaten/regio's die financieringsmogelijkheden voor **STEP in het kader van hun cohesiebeleidsprogramma's** hebben ontsloten.

Na acht maanden online te zijn, doet het STEP-portaal nu dienst als een aantrekkelijk en toegankelijk platform voor alle belanghebbenden. Het STEP-portaal werd opgezet als een **uitgebreid centraal punt**

dat bedoeld is om alle financieringsmogelijkheden te presenteren die via in het kader van STEP gereserveerde EU-financiering beschikbaar zijn voor strategische sectoren, zonder bestaande systemen te dupliceren, aangezien het gedeeltelijk afhankelijk is van het financierings- en aanbestedingsportaal.

4.2. STEP bij wijze van proefproject als centraal toegangspunt voor EU-financiering

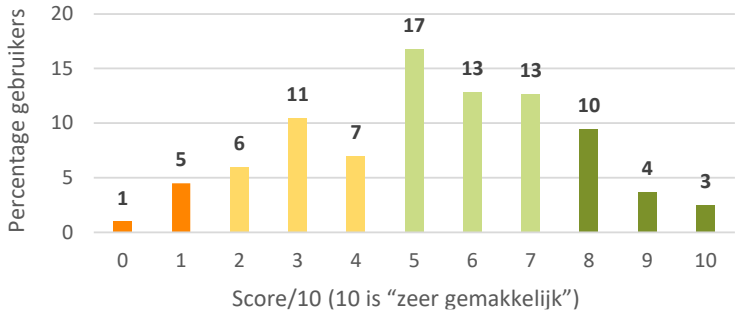
Een van de doelstellingen van het STEP-portaal, zoals vastgesteld in de STEP-verordening, was te beoordelen of het haalbaar was informatie over programma's van de Unie op één portaal van de Unie te verstrekken, om alle financieringsmogelijkheden van de Unie dichter bij potentiële begunstigden te brengen en de transparantie ervan ten aanzien van de burgers van de Unie te vergroten.

De STEP-taskforce heeft op basis van een gebruikersgerichte aanpak van medio september tot eind oktober 2024 een **EU-brede enquête over de toegang tot EU-financiering** gehouden, waarbij bijna 500 antwoorden uit alle 27 lidstaten zijn verzameld. Tegelijkertijd vonden **dertig bilaterale gesprekken** plaats met een steekproef van potentiële begunstigden, brancheorganisaties, nationale contactpunten (van STEP en andere EU-programma's zoals Horizon Europa) en consultancybedrijven.

De belangrijkste conclusies waren:

- Aanvragers ondervinden problemen bij het vinden van informatie over EU-financiering.

FIGUUR 16: Is informatie over EU-financiering gemakkelijk te vinden?



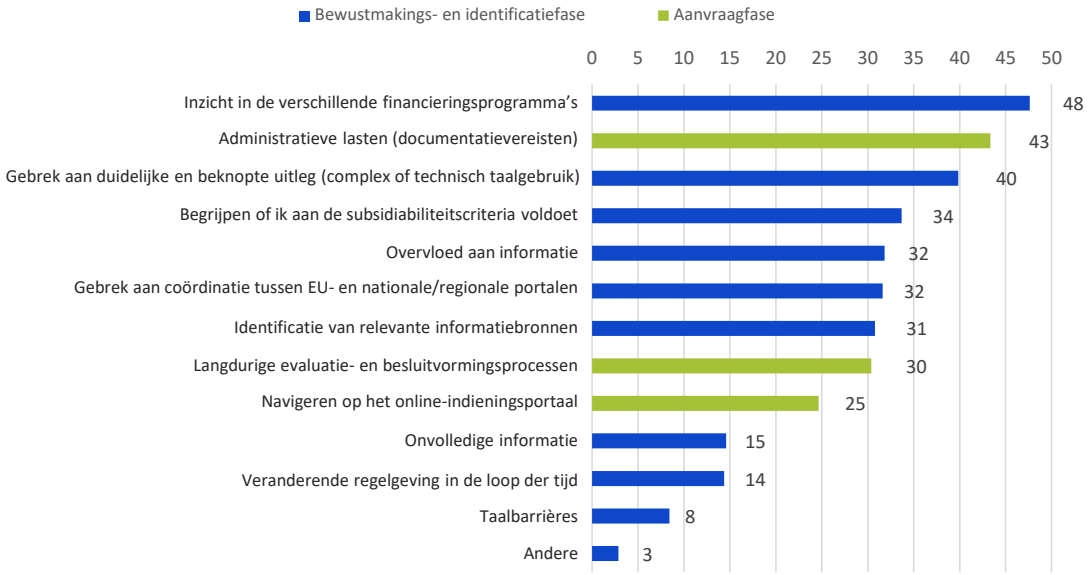
Gemiddelde score:

4,95/10 voor personen die alleen naar informatie hebben **gezocht** (n=39)

5,6/10 voor personen die informatie hebben gezocht en **ervaring hebben met het indienen van aanvragen** (n=197)

Bron: EU-brede enquête over de toegang tot EU-financiering, uitgevoerd van medio september tot eind oktober 2024.

FIGUUR 17: Uitdagingen bij het zoeken naar informatie over financiering (% van de gebruikers)



Bron: EU-brede enquête over de toegang tot EU-financiering, uitgevoerd van medio september tot eind oktober 2024.

- Zowel nieuwe als ervaren gebruikers geven het *gemak om informatie over EU-financiering te vinden* een score van slechts 5/10, wat aangeeft dat dit **in het algemeen als lastig wordt ervaren**, ongeacht de mate van ervaring van de gebruiker.
- De meesten gaven aan dat de moeilijkheden verband houden met de bewustmakings- en identificatiefasen, en bevestigen dat het huidige landschap van EU-financieringsmogelijkheden **moeilijk te doorgronden is en het moeilijk is er de weg in te vinden** ("Ik moet zeer vaak op zoek gaan naar nieuwe informatie [geen bruikbare herinneringen]", "Ik raak in de war over de algemene termijnen [opening, afsluiting, uiterste termijnen]", "De subsidiabele financieringsbedragen zijn moeilijk te begrijpen [wat zijn de subsidiabele kosten]").
- **Gebruikers moeten daarom in grote mate beroep doen op externe steun**: zij zoeken met name naar gratis hulpmiddelen zoals evenementen en webinars, maar 33 % van de gebruikers moet een beroep doen op betaalde professionele deskundigen of adviseurs voor begeleiding. Het in kaart brengen van EU-financieringsmogelijkheden brengt dus kosten mee voor belanghebbenden, nog voordat zij met de aanvraagprocedure aanvangen.
- Belanghebbenden willen graag een duidelijk en gemakkelijk **EU-financieringsportaal**.
- **Officiële kanalen** blijven de belangrijkste bron van informatie. De belanghebbenden hebben dus hoge verwachtingen ten aanzien van een duidelijk, overzichtelijk en gemakkelijk te begrijpen portaal waar alle financieringsmogelijkheden uit de EU-begroting worden bijeengebracht.
- **Niet-officiële bronnen**, zoals evenementen en professionele netwerken, worden in grote mate benut voor aanvullende informatie en updates.

Eén centraal punt: toekomstgerichte verwachtingen van gebruikers

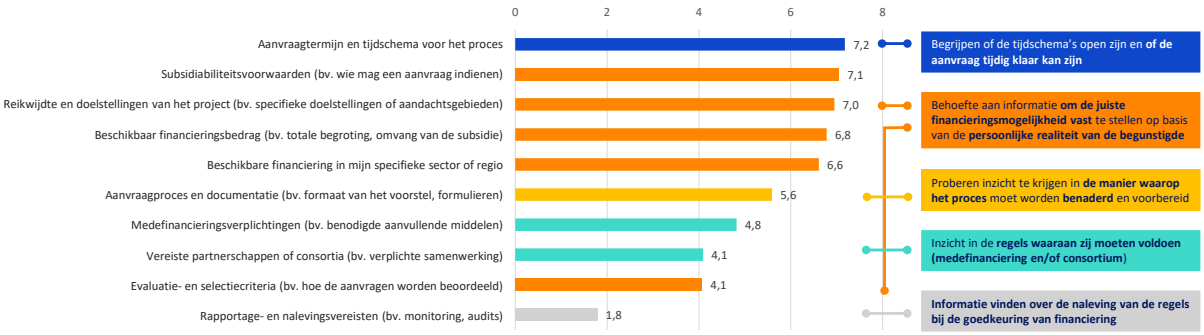
In 2024 heeft de STEP-taskforce ernaar gestreefd een STEP-portaal te creëren dat het leven van projectaanvragers zou vergemakkelijken en zo meer onderzoekers/bedrijven in staat zou stellen toegang te krijgen tot EU-financiering, waarmee de doelstelling van artikel 6 van de STEP-verordening inzake vereenvoudiging en transparantie wordt verwezenlijkt. De positieve ervaring op het STEP-portaal werd

bevestigd: een derde van de respondenten was al bekend met STEP (wat blijk geeft van het grote bereik aangezien het nog niet lang beschikbaar was), en bijna 90 % kon de informatie vinden die zij nodig hadden.

Drie op de vier respondenten zagen het voordeel in van een **centraal punt waar EU- en nationale financieringsmogelijkheden worden samengebracht**.

Gebruikers wezen erop **welke informatie essentieel is**: de uiterste termijn en het tijdschema van een oproep, de subsidiabiliteitsvereisten en het toepassingsgebied, het soort financiering en het bedrag zijn de drie belangrijkste elementen.

FIGUUR 18: Wat is de belangrijkste informatie die in kaart moet worden gebracht?



Bron: EU-brede enquête over de toegang tot EU-financiering, uitgevoerd van medio september tot eind oktober 2024.

Opzetten van een simulator om kmo's te voorzien van richtsnoeren over financieringsmogelijkheden van de Unie

Om aan het vereiste van artikel 8 van de STEP-verordening met betrekking tot de haalbaarheid van het opzetten van een simulator te voldoen, is de STEP-taskforce al in 2024 begonnen met werkzaamheden aan een **mogelijk STEP-chatbotproject met behulp van artificiële intelligentie (AI)**. Een dergelijk instrument moet projectaanvragers helpen bij het beter in kaart brengen van financieringsmogelijkheden waarvoor zij op basis van de vraag in aanmerking komen (namelijk rekening houdend met de input van de gebruiker of het projectidee). Een dergelijke nieuwe aanpak zou het bestaande systeem van EU-financiering ingrijpend veranderen, dat momenteel **op het aanbod is gebaseerd**, waarbij aanvragers een breed scala aan programma's moeten doorzoeken om relevante financieringsmogelijkheden in kaart te brengen.

Aan de hand van de gebruikersbehoeften die in de enquête naar voren zijn gebracht, heeft de STEP-taskforce een duidelijker beeld gekregen van hoe artificiële intelligentie kan helpen bij het in kaart brengen van de financieringsmogelijkheden van de EU:

- gebruikers verwachten dat AI voorziet in **duidelijke informatie en aanmeldingssteun** om de financieringsmogelijkheden van de EU in kaart te brengen;
- een meerderheid van de gebruikers **waardeert AI als hulpmiddel** bij het in kaart brengen van de meest relevante financieringsmogelijkheden;
- gebruikers hebben **geen belangstelling getoond voor het gebruik van AI voor matchmaking** (het zoeken naar partners voor projecten met meerdere begunstigden);
- **betrouwbaarheid** en **juistheid van de informatie** zijn de meest gewaardeerde kenmerken die gebruikers van AI-ondersteuning verwachten;

- **meertalige ondersteuning** wordt door gebruikers uit Oost-Europese lidstaten als "prettige bijkomstigheid" beschouwd, maar niet als een noodzaak in vergelijking met het bovenstaande.

5. Bijdrage aan langetermijndoelstellingen inzake concurrentievermogen

Door investeringen in de richting van digitale technologieën en deeptech-innovatie, schone en hulpbronnenefficiënte technologieën en biotechnologieën te leiden, **versterkt STEP het concurrentievermogen van Europa door de industriële veerkracht en de innovatiecapaciteit te vergroten**. In tegenstelling tot een op zichzelf staand fonds werkt STEP door bestaande financiële instrumenten van de EU te integreren en te coördineren — waarbij rechtstreeks door de Commissie beheerde fondsen worden gecombineerd met door de lidstaten beheerde middelen — om ervoor te zorgen dat overheidsinvesteringen doeltreffender op kritieke industriële en technologische prioriteiten worden gericht.

STEP sluit nauw aan bij het **kompas voor concurrentievermogen**[50], het langetermijnkader van de EU voor economische veerkracht en industriële kracht. Een belangrijke prioriteit van het **jaarverslag over de eengemaakte markt en het concurrentievermogen 2025**[51] is het opschalen van strategische investeringen in onderzoek en innovatie (O&I) en het verbeteren van de toegang tot financiering voor snelgroeiende ondernemingen — doelstellingen die rechtstreeks door STEP worden ondersteund via het STEP-zegel, het STEP-portaal en de afstemming van meer dan 10 miljard EUR aan financiering in 2024.

Door financiering onder direct en gedeeld beheer te integreren, **overbrugt STEP financieringssilo's** en zorgt het voor een meer strategische en effectgerichte aanpak van EU-investeringen in sectoren met een grote impact. STEP zorgt ervoor dat de financieringsmechanismen van de EU de opschaling van technologie en het concurrentievermogen van de industrie op lange termijn beter ondersteunen.

In het eerste jaar heeft STEP **een betere toegang tot financiering mogelijk gemaakt, grensverleggende technologieën ondersteund en een meer strategische toewijzing van EU-middelen mogelijk gemaakt**. Verdere vooruitgang, voortdurende coördinatie en gerichte investeringen zullen van cruciaal belang zijn voor het opschalen van Europese innovatie, het veiligstellen van toeleveringsketens en het behoud van het mondiale concurrentievermogen.

6. Conclusie

In zijn eerste jaar van uitvoering 2024 **heeft STEP zijn waarde bewezen als katalysator voor strategische investeringen**, waarbij meer dan 10 miljard EUR naar kritieke technologieën werd gekanaliseerd. Door het afstemmen van elf EU-programma's en de lidstaten op dezelfde doelstellingen, heeft STEP de synergieën tussen financieringsbronnen vergroot, de toegang tot financiering voor

[50] Mededeling van de Commissie COM(2025) 30, Het EU-kompas voor concurrentievermogen, beschikbaar op: https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness_nl.

[51] Mededeling van de Commissie COM(2025) 26, Jaarverslag over de eengemaakte markt en het concurrentievermogen 2025, beschikbaar op: https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/2025-annual-single-market-and-competitiveness-report_en.

hoogwaardige projecten verbeterd en het concurrentievermogen en de technologische soevereiniteit van Europa op lange termijn versterkt.

De uitvoering van STEP vereiste **uitgebreide coördinatie-inspanningen**, gezien de mate van heterogeniteit tussen de onderliggende programma's en de uitdagingen om **synergieën** tussen deze programma's **tot stand te brengen** — dit wordt nader onderzocht in het tussentijdse evaluatieverslag van STEP.

Met het oog op 2025 zal STEP zich toespitsen op het vergroten van zijn impact door:

- **het toepassingsgebied van STEP uit te breiden tot defensietechnologieën** als vierde technologische sector, in het kader van het door de Commissie in april 2025 voorgestelde mini-omnibuspakket inzake defensie[52];
- **financieringsmogelijkheden op te schalen** door op STEP afgestemde oproepen in het kader van Horizon Europa, het Innovatiefonds en het Europees Defensiefonds uit te breiden, om te zorgen voor een constante pijplijn van investeringen in strategische sectoren;
- **aan te sporen tot een grotere deelname van de lidstaten** aan het cohesiebeleid en de herstel- en veerkrachtfaciliteit om extra middelen voor STEP-projecten vrij te maken;
- **de rol van het STEP-zegel bij het ontsluiten van alternatieve en aanvullende financieringsbronnen te vergroten**, zodat zowel gefinancierde als niet-gefinancierde projecten investeringen kunnen aantrekken;
- **het STEP-portaal te versterken door het integreren van instrumenten op basis van AI** om EU-financiering toegankelijker te maken voor bedrijven, onderzoekers en projectontwikkelaars.

Daarnaast zal **STEP zich verder blijven ontwikkelen als instrument van het industriebeleid van de EU**. Door een sterke coördinatie tussen EU-programma's, lidstaten en particuliere investeerders te handhaven, zal STEP een van de drijvende krachten achter het concurrentievermogen van Europa op lange termijn blijven vormen.

[52] Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de Verordeningen (EU) 2021/694, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697, (EU) 2021/1153, (EU) 2023/1525 en (EU) 2024/795 wat betreft het stimuleren van defensiegerelateerde investeringen in de EU-begroting met het oog op de uitvoering van het ReArm Europe-plan (22 april 2025), beschikbaar op: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0188&qid=1745326390551.